

SPECIES GENERIS ANTHIDIUM FABR. REGIONIS
PALÆARCTICÆ.

Áuctore ALEXANDRO MOCSÁRY.

I. Clypeus subquadratus, vel longitudine paulo latior.

1. Lobi laterales scutelli dentiformes, prominuli.

A. Abdomen nigrum; segmenta dorsalia omnia vel maxima parte maculis vel fasciis integris vel interruptis flavis, luteis, vel albidis ornata.

1. **Anthidium annulatum** Lep.

Anthidium annulatum, Lep. Hym. II. p. 388, n. 34. ♂. (1841).

Patria : Gallia (Forêt de Saint-Germain-en-Laye).

2. **Anthidium annulare** Schek.

Anthidium annulare, Schek, Nass. Jahrb. XXI—XXII. p. 334, n. 4. ♂ ♀.
(1867—68).

Patria : Tyrolis.

3. **Anthidium scutellare** Latr.

Anthidium scutellare, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 215, n. 6. ♂ ♀
(1809). — Germ. Magaz. Jhrg I. Hft. II. p. 68, n. 6. ♂ ♀. (1815).
— Lep. Hym. II. p. 389, n. 35. ♂ ♀ (1841).

Patria : Hispania.

4. **Anthidium laterale** Latr.

? *Apis vespiformis*, Scop. Annus quartus historico-naturalis, pag. 14, n. 11.
♀ (1770).

Anthidium laterale, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 209, n. 2. ♀.
tab. I. fig. 2. ♀. (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 58,
n. 2. ♀ (1815). — Lep. Hym. II. p. 400, n. 45. ♀ (1841). —

Schmid, Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 468, n. 9. ♂ ♀ (1872). — Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 121, n. 182. ♂ ♀ (1875).

Anthidium quadrilobum, Lep. Hym. II. p. 401, n. 47. ♀ (1841). — Perris, Annal. Soc. Linnéenne de Lyon, p. 193. ♂ ♀ (1850—52).

Anthidium Lepelletieri, Fonsc. Annal. Soc. Entom. de France. Sér. 2. tom. IV. p. 43, n. 4. ♂ ♀ (1846).

Anthidium cimbiforme, Smith, Cat. Hym. Brit. Mus. II. p. 204, n. 31. ♂ ♀ (1854).

Anthidium auripes, Ev. Bullet. de Moscou. XXV. Nr. III. p. 82, n. 6. ♂ ♀ (1852). — Rad. Bullet. de Moscou. XXXV. Nr. II. p. 591, n. 1. ♂ ♀ tab. VI, fig. 3. ♀. (1862).

Anthidium sexmaculatum, Chevr. Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 502, n. 7. ♂ ♀ (1872).

? *Anthidium Perrisii* (L. Duf.), Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 196, n. 9. ♂. (1874).

Patria : Gallia ; Helvetia ; Tyrolis ; Albania seu Illyria ; Sibiria (Mus. Hung.) ; Russia (frequens in prov. Orenburg, in promont. Uralensibus) ; Tiflis in Caucaso (Mus. Hung.) ; Turkestaniam ; Africa sept. ? — Hungaria centralis et meridionalis, mensibus Julio-Augusto in floribus Cardui acanthoidis passim obviens.

5. ***Anthidium Latreillei*** Lep.

Anthidium Latreillei, Lep. Hym. II. p. 393, n. 39. ♂ ♀ (1841).

Patria : Gallia vel Hispania septentrionalis (Lep.)

6. ***Anthidium signiferum*** Walk.

Anthidium signiferum, Walker, List of. Hym. collected by Lord in Egypt. etc. p. 50, n. 248. ♂ (1871).

Patria : Africa penes Mare rubrum (Hor Taminab) (Walk.).

7. ***Anthidium Grohmanni*** Spin.

Anthidium Grohmanni, Spin. Annal. Soc. Entom. de France. Sér. 1. tom. VII. p. 524. ♂ ♀ (1838).

Anthidium provinciale, Lep. Hym. II. p. 395, n. 40. ♂ ♀ (1841) (teste Costa).

Patria : Aegyptus (Spin.) ; Gallia et Hispania septentr. (Lep.) ; Calabria (Costa).

8. ***Anthidium quadridentatum*** Lep.*

Anthidium quadridentatum, Lep. Hym. II. p. 402, n. 49. ♂ ♀ (1841).

Patria : Gallia.

* *Anthidium parvulum*, Lep. Hym. II. p. 403, n. 50. ♀ (1841) est = *Stelis* (*Anthidium*) *signata* Latr. (*strigata* Kriechb.) var.

B. Abdomen flavum, luteum, luteo-testaceum, vel ferrugineo-fuscum; segmenta dorsalia nigro-, ferrugineo-, luteo-, vel aurantiaco-variegata, vel intermedia margine apicali membranacea.

9. **Anthidium Fedtschenkoi** Mor.

Anthidium Fedtschenkoi, Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 122. n. 183. ♂ ♀. tab. II. fig. 20. ♀. fig. 21. ♂ (1875).

Patria: Turkestan (prope Samarkand et in deserto Kisilkum.)

10. **Anthidium afrum** Lep.

Anthidium afrum, Lep. Hym. II. p. 387, n. 33. ♂ ♀ (1841). — Luc. Explor. scient. de l'Algér. Zoolog. III. p. 203, n. 132. ♂ ♀. Hym. tab. VIII. fig. 9. ♀ (1849).

Patria: Oran in Algeria.

11. **Anthidium flavum** Latr.

Anthidium flavum, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 225, n. 17. ♂. tab. I. fig. 6. ♂ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 87, n. 17. ♂ (1815). — Lep. Hym. II. p. 397, n. 42. ♂ (1841).

Patria: Barbaria seu Terra Berberorum (Latr.); Oriens (Lep.).

12. **Anthidium discoidale** Latr.

Anthidium discoidale, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 225, n. 16. ♂. tab. I. fig. 5. ♂ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 86, n. 16. ♂ (1815). — Lep. Hym. II. p. 397, n. 43. ♂ (1841).

Anthidium ferrugineum, Spin. Annal. Soc. Ent. de France. Sér. 1. tom. VII. p. 523, n. LXVII. var. E. (1838).

Patria: Algeria seu Julia Cæsarea.

13. **Anthidium rubiginosum** Lep.

Anthidium rubiginosum, Lep. Hym. II. p. 396, n. 41. ♂ ♀ (1841). — Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 125, n. 186. ♂ ♀ (1875).

Anthidium floripetum, Ev. Bullet. de Moscou. XXV. Nr. III. p. 83. n. 10. ♂ ♀ (1852).

Anthidium coronatum, Smith, Cat. Hym. Brit. Mus. II. p. 204, n. 30. ♀. (1854) (nec Duf.).

Patria: Hispania et Arabia (Lep.); Granada et Malaga in Hispania (Mus. Hung.); Sicilia et Græcia (Coll. Andréi); Albania seu Illyria (Smith); Coreyra (Moraw.); prov. Orenburg in Russia (Eversm.); Caucasus (Moraw.); Turkestan (Moraw.).

14. **Anthidium ruficorne** Mor.

Anthidium ruficorne, Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 124, n. 185. ♂ ♀ (1875).

Patria: Turkestania (desertum Kisilkum).

15. **Anthidium echinatum** Klug.

Anthidium echinatum, Klug, Symb. phys. Dec. III. n. 6. ♂. tab. 28, fig. 6. ♂. (1832). — Rad. Horæ Rossicæ, XII. p. 118, n. 24. ♂ (1876).

Patria: Nubia (Saccahram); Aegyptus (Rad.).

16. **Anthidium helvolum** Klug.

Anthidium helvolum, Klug, Symb. phys. Dec. III. n. 5. ♀. tab. 28, fig. 5. ♀. (1832).

Patria: Arabia felix.

17. **Anthidium Bartholomei** Rad.

Anthidium Bartholomei, Rad. Bullet. de Moscou. XXXV. Nr. II. p. 592, n. 2. ♀. tab. VI. fig. 4. ♀. (1862).

Clypeo subquadrato; scutello semicirculari, subtilissime crenulato medioque sat profunde emarginato, lobis lateralibus dentiformibus, prominulis: luteum, magnum ac robustum, subnitidum, fulvo-pilosum; capite luteo, circa ocellos macula subquadrata vel elongata nigra vel subferruginea maiore vel minore, medioque sæpius luteo-maculato, signato; antennis crassiusculis, proportionaliter haud longis, articulo primo seu scapo luteo, reliquis ferrugineis plus-minusve infuscatis: clypeo valde convexo, crasse punctato, apice nigro-limbato crenulatoque; mandibulis luteis, apice nigris; thorace luteo, mesonoto scutelloque crasse minus profunde rugoso-punctatis nigris vel ferrugineis vel luteo-ferrugineis, vitta lata mediana maculisque abbreviatis linearibus utrinque maculaque ad basin scutelli nigris notatis, pectore nigro; abdomine nigro, vel in recentioribus ferrugineo-nigro, nitido, segmentis dorsalibus margine apicali sat late lævibus, duobus anterioribus sparsim crassius, reliquis successive densius subtiliusque punctatis; pedibus luteis, coxis, trochanteribus femoribusque basi nigris, femoribus tibiisque anterioribus subtus nigro-maculatis, politis ac lævibus, tarsis ferrugineis; alis fumato-hyalinis violaceoque subnitentibus, basi dilutioribus, venis nigris, tegulis luteis medio nigro-maculatis.

Femina: antenarum articulo tertio quarto dimidio longiore; mandibulis quadridentatis, dentibus tribus primis fere æqualibus, haud magnis, duobus primis acutis, tertio quartoque longiore late-triangularibus; abdominis segmentis dorsalibus quinque primis late luteo-fasciatis, fasciis

1—2 sat late, 3—4 angustius interruptis, quinti integra, segmento sexto toto luteo, apice rotundato; scopa ventrali aureo-fulva. — Long. 17—18 $\frac{m}{m}$.

Mas: antennarum articulo tertio quarto subæquali; mandibulis tridentatis, dentibus duobus primis æqualibus, triangularibus, tertio longo, acuto; abdominis segmentis dorsalibus sex primis late luteo-fasciatis, fasciis 1—2 sat late, 3—4 angustius interruptis, 5—6 integris, antice in medio triangulariter emarginatis, segmento sexto lateribus denticulatim productis, septimo valde brevi, subtransverso, ferrugineo, medio processu seu mucrone valido sat longo ac lato, basi grosse sparsim punctato ac coarctato, apice triangulari, armato et utrinque emarginato; ventre luteo-ferrugineo, parce fulvo-piloso; coxis posticis luteis, trochanteribus nigris, incrassatis et dente magno, obtuso, recto, femoribus basi minore, acuto vel subacuto, curvato, armatis, tibiis posticis intus nigro-maculatis. — Long. 21—22 $\frac{m}{m}$.

Species: inter maximas huius generis iure numeranda, colore maxima parte luteo et mas: segmento septimo dorsali mucrone valido ac sat longo, trochanteribus posticis femoribusque dentibus armatis, facile cognosciture.

Patria: Græcia (Coll. Andréi); Malatica in Asia minore (Mus. Hung.); Tiflis in Caucaso (Mus. Hung.); Lenkoran et Teheran (Rad.).

18. **Anthidium limbiferum** Mor.

Anthidium limbiferum, Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 123, n. 184. ♂ ♀ (1875).

Patria: Turkestan (desertum Kisilkum et prope Samarkand).

C. Abdomen aurantiacum, rufo-testaceum, fulvum, vel flavum aurantiaco-variegatum, supra nonnunquam maculis parvis nigris obsoletis, vel fasciis tribus nigris notatum.

19. **Anthidium ferrugineum** Fabr.

Apis ferruginea, Fabr. Mant. Ins. I. p. 303, n. 59. ♀ (1787). — Vill. Linn. Ent. III. p. 316, n. 78. ♀ (1789). — Oliv. Encycl. Méth. IV. p. 74, n. 75. — Gmel. Linn. Syst. Nat. Ed. XIII. T. I. P. V. p. 2778, n. 90. ♀ (1792). — Fabr. Ent. Syst. II. p. 333, n. 83. ♀ (1793).

Anthidium ferrugineum, Fabr. Syst. Piez. p. 367, n. 11. ♀ (1804). — Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 224, n. 15. ♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 84, n. 15. ♀ (1815). — Spin. Annal. Soc. Ent. de France. Sér. I. tom. VII. p. 521, n. XLVII. ♂ ♀ (1838). — Lep. Hym. II. p. 402, n. 48. ♀ (1841).

var. thoracicum, Klug, Symb. phys. Dec. III. n. 7. tab. 28, fig. 7. ♀ (1832).

Patria : Granada in Hispania (Mus. Hung.); Portugallia (Coll. Andréi); Arabia (Lep.); Aegyptus (Spin.); Nubia (var.) (Mus. Hung.).

20. **Anthidium croceum** Mor.

Anthidium croceum, Mor. Horæ Rossicæ. XIV. p. 59, n. 372. ♀ (1878).
Patria : Caucasus (Tschemachlinskaja in Alhagi).

21. **Anthidium subochraceum** Walk.

Anthidium subochraceum, Walker, List of Hym. collect. by Lord in Egypt. etc. p. 49, n. 247. ♂. (1871).
Patria : Arabia felix.

D. Abdomen ferrugineum, nigro-ferrugineum, vel fusco-ferrugineum; segmenta dorsalia fasciis interruptis luteis ornata.

22. **Anthidium bellicosum** Lep.

Anthidium bellicosum, Lep. Hym. II. p. 385, n. 32, ♂ ♀ (1841). — Luc. Explor. scient. de l'Algér. Zoolog. III. p. 202, n. 131. ♂ ♀. Hym. tab. VIII. fig. 10. ♀ (1849).
Patria : Algeria seu Julia Cæsarea.

23. **Anthidium Numida** Lep.

Anthidium Numida Lep. Hym. II. p. 392, n. 38. ♂ ♀ (1841). — Luc. Explor. scient. de l'Algér. Zoolog. III. p. 203, n. 133. ♂ ♀. Hym. tab. IX. fig. 1. ♀ (1849).
Patria : Oran in Algeria.

24. **Anthidium comptum** Lep.

Anthidium comptum, Lep. Hym. II. p. 398, n. 44. ♀ (1841). — Luc. Explor. scient. de l'Algér. Zoolog. III. p. 205, n. 136. ♀. Hym. tab. IX. fig. 3. ♀ (1849).
Patria : Oran in Algeria.

2. Lobi laterales scutelli haud dentiformes, nec prominuli, sed plerumque rotundati.

α) Scutellum utrinque dentatum.

25. **Anthidium oblongatum** Illig.

Apis manicata, Panz. Faun. Ins. Germ. Fasc. 55, tab. 10. ♂. excl. syn. (1798) (nec Linn.).
Megachile interrupta, Latr. Hist. Nat. XIV. p. 56, n. 9. ♂ ♀ (1805) (nec Fabr.). — Spin. Ins. Lig. I. p. 137, n. 5. ♂ (exclusis omnibus, præter Panzeri Apem manicatam, synonym.) (1806).

Anthophora oblongata, Illig. Magaz. V. p. 117 et 118, n. 53 ♂. (1806).

Anthidium oblongatum, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 216, n. 7. ♂ ♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 69, n. 7. ♂ ♀ (1815). — Lep. Hym. II. p. 391, n. 37. ♂ ♀ (1841). — Ev. Bullet. de Moscou. XXV. Nr. III. p. 82, n. 7. ♂ ♀ (1852). — Schek. Nass. Jahrb. IX. p. 186, n. 2. ♂ ♀ (1853); XIV. p. 346, n. 2. ♂ ♀ (1859); XXI—XXII. p. 333. n. 2. (1867—68). — Schmid, Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 470, n. 10 ♂ ♀ (1872). — Dours, Cat. syn. Hym. de France. p. 197. ♂ (1874). — Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera. p. 125, n. 187 ♂ ♀ (1875).

Anthidium strigatum, Schek, Nass. Jahrb. VII. p. 70, n. 3. ♂ ♀ (1851) (nec Panz.).

Patria: Fere tota Europa, boreali excepta; Caucasus; Turkestania; Tjan-Schan am Dschin (Mor.). — In tota Hungaria, Transsilvania et Slavonia, inde a medio Junii usque ad finem Augusti in floribus *Ballotæ nigrae* et *Resedæ lutæ* sat frequens.

26. ***Anthidium venustum*** Mor.

Anthidium venustum, Mor. Horæ Rossicæ. XIV. p. 57. n. 371. ♀ (1878).

Patria: Caucasus (Tschemachlinskaja in Alhagi).

27. ***Anthidium undulatum*** Dours.

Anthidium undulatum, Dours, Revue et Magaz. de Zoolog. Sér. 3. tom. I. p. 304. ♂ (1873); Cat. syn. Hym. de France, p. 197, n. 18 ♂ (1874).

Patria: Gallia; Corecyra (Mus. Hung.).

β) **Scutellum inerme.**

A. *Abdomen nigrum.*

a) *Abdominis segmenta dorsalia omnia nigra.*

28. ***Anthidium montanum*** Mor.

Anthidium montanum, Mor. Bullet. de Moscou. XXXVII. Nr. IV. p. 448. ♂ ♀ (1864). — Horæ Rossicæ. V. p. 62. (1867—68). — Schmid, Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 467, n. 6. ♂ ♀ (1872). — Dalla Torre, Entom. Nachricht. VI. p. 143. (1880).

Patria: Helvetia (St. Moritz); Tyrolis (Brenner, Trafoi). — In Hungaria septentrionali, in altitudine 2000—3000 pedum, hoc anno quinque exemplaria collegi de florenti *Loto corniculo*, circa finem Julii.

b) *Abdominis segmenta dorsalia omnia vel maxima parte maculis vel fasciis interruptis vel interruptis flavis, luteis, vel albidis ornata.*

29. **Anthidium manicatum** Linn.

Apis manicata, Linn. Faun. Suec. Ed. II. p. 422, n. 1701. ♂ (1761). — Geoffr. Ins. II. p. 408, n. 3. (1762). — Linn. Syst. Nat. Ed. XII. Tom. I. Pars II. p. 958, n. 28. ♂ (1767). — Fabr. Syst. Ent. p. 384, n. 35. ♂ (1775). — Müller Stad. Linnées Natursystem. Bd. II. Theil V. p. 899, n. 28. ♂ (1775). — Schæff. Icon. Ins. Ratisb. tab. 32, fig. 11, 12. — Fabr. Spec. Ins. I. p. 482, n. 45. ♂ (1781); Mant. Ins. I. p. 303, n. 50. ♂ (1787). — Vill. Linn. Ent. III. p. 296, n. 23. ♂ (1789). — Rossi, Faun. Etr. II. p. 103, n. 914. ♂ (1790). — Gmel. Linn. Syst. Nat. Ed. XIII. Tom. I. P. V. p. 2777, n. 28. ♂ (1792). — Fabr. Ent. Syst. II. p. 330, n. 73. ♂ (1793). — Panz. Faun. Ins. Germ. fasc. 55, tab. 11. ♂ (1798). — Kirby, Monogr. Apum Angl. II. p. 248, n. 47, tab. XVI, fig. 12, 13. ♂ ♀ (1802). — Schrk, Faun. Boica. Bd. II. Abth. II. p. 380, n. 2249. ♂ (1802). — Illig. Rossi Faun. Etr. Ed. II. T. II. p. 170, n. 914. ♂ (1807). — Donov. Nat. Hist. Brit. Ins. XIV. p. 57, tab. 489. (1810).

Apis maculata, Fabr. Spec. Ins. I. p. 482, n. 48. ♀ (1781); Mant. Ins. I. p. 303, n. 54. ♀ (1787). — Vill. Linn. Ent. III. p. 311, n. 58. ♀ (1789). — Rossi, Faun. Etr. II. p. 104, n. 915. ♀ (1790). — Gmel. Linn. Syst. Nat. Ed. XIII. T. I. P. V. p. 2777, n. 84. ♀ (1792). — Fabr. Ent. Syst. II. p. 332, n. 77. ♀ (1793). — Panz. Faun. Ins. Germ. fasc. VII. tab. 14. ♀ (1793). — Schrk, Faun. Boica. T. II. P. II. p. 378, n. 2247. ♀ (1802). — Fabr. Syst. Piez. p. 365. β ♀ (1804). — Illig. Rossi Faun. Etr. Ed. II. T. II. p. 170, n. 915. ♀ (1807).

Apis dentata ♂, *percigil* ♀, Harris, Expos. Engl. Ins. p. 161, tab. 49, fig. 1. ♂, 2 ♀ (1782).

Apis (Bombus) manicata, Christ, Naturg. p. 133, tab. 9. fig. 5. ♀ (1791).

Apis (Bombus) amænita, Christ, Naturg. p. 141, tab. 9. fig. 6. ♀ (1791).

Apis uncata, Schrk. Faun. Boica. Bd. II. Abth. II. p. 379, n. 2248. ♂ (1802).

Megachile manicata, Walek. Faun. Parisienne. II. p. 136, n. 6. ♂ ♀ (1802). — Latr. Hist. Nat. XIV. p. 55. n. 8. ♂ ♀ (1805). — Spin. Ins. Lig. I. p. 137. n. 7. ♂ (1806). — Lamarck, Hist. Nat. d. anim. sans vertèbres. IV. p. 68, n. 5. ♂ (1817).

Anthophora manicata, Illig. Magaz. V. p. 117, n. 40. ♂ (1806).

Anthidium manicatum, Fabr. Syst. Piez. p. 364, n. 1. ♂ (1804). — Panz. Krit. Rev. II. p. 249. ♂ (1806). — Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII.

p. 212, n. 5. ♂♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. II. Hft. II. p. 63, n. 5. ♂♀ (1815). — Curt. Brit. Ent. IV. 8. 61. — Blanch. Hist. Nat. III. p. 408. ♀ (1840). — Lep. Hym. II. p. 355, n. 4. ♂♀ (1841). — Smith, Zoologist, IV. 1452, 1. (1846). — Nyl. Adnot. in expos. monogr. Apum bor. p. 265, n. 1. ♂♀ (1847). — Schek, Nass. Jhrg. VII. p. 69, n. 1. ♂♀ (1851). — Ev. Bullet. de Moscou. XXV. Nr. III. p. 79, n. 1. ♂♀ (1852). — Smith, Cat. Brit. Hym. I. p. 185, n. 1. ♂♀ (1855). — Schek, Nass. Jahrb. XIV. p. 346, n. 1. ♂♀ (1859). — Shuck. Brit. Bees, p. 279, tab. XIII. fig. 1. ♂♀ (1866). — Schek, Nass. Jahrb. XXI—XXII, p. 333, n. 1. ♂♀ (1867—68). — Thoms. Hym. Scand. II. p. 218, n. 1. ♂♀ (1872). — Schmid, Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 464, n. 2. ♂♀ (1872). — Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 194, n. 4. ♂ (1874).

Anthidium maculatum, Panz. Krit. Rev. II. p. 250. ♀ (1806).

Patria: Tota Europa, frequens vel frequentissimum; Caucasus (Mor); Syria (Mus. Hung.). — Etiam in Hungaria, Transilvania et Slavonia est species sui generis frequentissima, mensibus Junio-Augusto flores Ballotæ nigræ visitans.

Var. barbarum, Lep. Hym. II. p. 357. n. 5. ♂♀ (1841). — Luc. Explor. scient. de l'Algér. Zoolog. III. p. 199, n. 126. ♂♀. Hym. tab. 8. fig. 6. ♂ (1849).

Patria: Algeria.

30. *Anthidium tessellatum* Klug.

Anthidium tessellatum, Klug, Symb. Phys. Dec. III. n. 4. ♂. tab. 28. fig. 4. ♂ (1832). — Walker, List of Hym. collected by Lord in Egypt etc. p. 49. n. 245. (1871).

Patria: Arabia felix (Klug); Wady Hebran, Mount Sinai (Walker).

31. *Anthidium cingulatum* Latr.

Anthidium cingulatum, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 219, n. 10. ♀. tab. I. fig. 4. ♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft II. p. 75, n. 10. ♀ (1815). — Lep. Hym. II. p. 378, n. 24. ♀ (1841). — Gir. Verhandl. zoolog.-botan. Gesellsch. in Wien. XIII. p. 40. ♂♀ (1863). — Schmid, Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 462, n. 1. ♂♀ (1872). — Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 195, n. 7. ♂ (1874). — Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 127, n. 191. ♂♀ (1875).

Anthidium oraniense, Lep. Hym. II. 361, n. 8. ♂ (1841). — Luc. Explor. scient. de l'Algér. Zoolog. III. p. 200, n. 127. ♂ Hym. tab. 8. fig. 5. ♂ (1849).

Anthidium dissectum, Ev. Bullet. de Moscou. XXV. Nro. III. p. 80, n. 2. ♂ (1852).

Patria: Helvetia; Gallia; Mallorca in insulis Balearicis, Calabria in Italia et Dalmatia (Mus Hung.); Asia minor; Sibiria; Caucasus; Turkestan: Persia; Tjan-Schan in Thale des unteren Kungess am Flusse Zanna (Mor); Africa septentrionalis. — In Hungaria centrali et meridionali et in Slavonia, mensibus Junio-Augusto, in floribus *Salviae sylvestris* et *Stachis rectae* haud rarum.

32 ***Anthidium diadema*** Latr.

Anthidium diadema, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 223, n. 14. ♂ ♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft II. p. 83, n. 14. ♂ ♀ (1815). — Lep. Hym. II. p. 363, n. 10. ♂ ♀ (1841). — Schmid, Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 467, n. 8. ♂ ♀ (1872). — Mor. Horæ Rossicæ. X. p. 153, n. 57. (1873). — Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 196, n. 11. ♂ (1874). — Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 126, n. 188. ♂ ♀ (1875). — J. Pérez, Act. Soc. Linn. Bordeaux. Sér. 4. tom. III. p. 209. ♂ ♀ (1879).

Anthidium ornatum, Lep. Hym. II. p. 381, n. 27. ♀ (1841). — Luc. Explor. scient. d'Algér. Zoolog. III. p. 201, n. 130. ♀. Hym. tab. 8. fig. 7. ♀ (1849) var.

Clypeo subquadrato; scutello semicirculari, inermi, medio parum emarginato, lobis lateralibus rotundatis: nigrum, opacum, supra cinereo-, subtus albo-pilosum; clypeo, lateribus faciei, mandibulis (apice rufo-piceo excepto) tegulisque flavis, his in medio nigro-maculatis; fronte dense albo-pilosa; clypeo apice anguste nigro-limbato, crenulato medioque parum emarginato; mesonoto scutelloque subreticulato-punctatis; abdomine supra nigro, subnitido, segmentis quinque primis parte basali crasse sat sparsim, parte apicali dense subtiliter punctatis, primo utrinque macula laterali, 2—5 margine basali fascia angusta integra, aut medio (nonnunquam etiam lateribus) subinterrupta, repanda, luteis, ornatis; pedibus nigris, tibiis supra et sæpius etiam tarsis flavis; alis superioribus subfumato-hyalinis, venis nigro-piceis.

Femina: antennis nigris, brevibus, articulo tertio quarto dimidio longiore; mandibulis quadridentatis, dentibus acutis, quattuor primis fere æqualibus, ultimo longo; fascia angusta verticali integra, linea tenui longitudinali in lateribus mesonoti maculisque quattuor parvis scutelli flavis; abdominis segmento dorsali sexto nigro, dense subrugoso-punctato, apice in medio parum late-triangulariter producto; scopa ventrali nivea. — Long. 9—10 $\frac{m}{m}$.

Mas: antennis sat longis, scapo subtus flavo, articulo tertio quarto paulo longiore vel subæquali; mandibulis tridentatis, dente primo magno,

acuto, reliquis multo minoribus, obtusis; macula utrinque parva verticali flava; mesonoto et scutello nigris; abdominis segmento dorsali sexto parte basali late flavo-fasciato, fascia medio subinterrupta lateribusque dente subarcuato flavo armato; septimo nigro, nitido, rude rugoso-punctato, medio spina brevi, lateribus lobis latis, planis, apice rotundatis instructo; segmentis ventralibus dense albo-pilosis, valvula anali nitida, utrinque dente obliquo, compresso, trigono, sat magno, acuto armata. — Long. 12 $\frac{m}{m}$.

Species: hic secundum specimina gallica, mihi a Clarissimo Domino J. Lichtenstein Monspeliensi donata, descripta, quoad colorem, praesertim in maribus, magnopere variat. — In speciminibus enim masculinis e Graecia, ex Asia minore et teste Domino Morawitz etiam e Caucaso ortis: mesonotum lateribus linea tenui et scutellum maculis quattuor flavis abdominisque segmenta dorsalia, praeter primum, omnia fascia lata integra flava ornata sunt; segmentum septimum pariter flavum solum spina brevi mediana pallide-ferruginea et valvula analis ventralis postice subferruginea utrinque dente compresso, trigono, ferrugineo, apice nigro, armata est.

Patria: Gallia; Helvetia; Italia; Graecia; Asia minor (Mus. Hung.); Caucasus; Turkestan; Algeria.

33. **Anthidium littorale** Mor.

Anthidium littorale, Mor. Horæ Rossicæ. X. p. 153, n. 58. ♀ (1873).

Patria: Bacu in Daghestania.

34. **Anthidium affine** Mor.

? *Anthidium spec.* Frauenf. Verhandl. zoolog.-botan. Gesellsch. in Wien. XI. p. 107. ♂ (1861).

Anthidium affine, Mor. Horæ Rossicæ. X. p. 116, n. 1. ♂ ♀ (1873.)

Patria: Insula Coreyra, Syra, Dalmatia et Granada in Hispania (Mus. Hung.).

35. **Anthidium dalmaticum** n. sp.

Clypeo subquadrato; scutello semicirculari, inermi, medio leviter impresso, lobis lateralibus rotundatis: nigrum, opacum, supra cinereo-, subtus albo-pilosum; clypeo convexo, lateribus faciei, mandibulis (apice nigro excepto), fascia angusta verticali in medio late interrupta, maculis utrinque in mesonoto antice, lineis longitudinalibus ad radicem alarum, callis humeralibus maculisque quattuor scutelli et tegulis flavis, his in medio nigro-maculatis; mesonoto scutelloque dense minus profunde subreticulato-punctatis; abdominis segmentis dorsalibus nigris, subnitidis, parte basali sparsim crassius, apicali subtilius punctatis; alis superioribus fumato-hyalinis, venis nigro-piceis.

Femina : antennis nigris vel brunneo-nigris, brevibus ac tenuibus, articulo tertio quarto dimidio longiore; clypeo apice anguste nigro-limbato crenulatoque; mandibulis quinquedentatis, dentibus primo et ultimo longis, acutis, reliquis brevibus, subobtusis; abdominis segmentis dorsalibus quinque primis in medio flavo-fasciatis, fasciis omnibus lateribus auctis, disco attenuatis, primi ter interrupta, secundi solum medio anguste interrupta lateribusque antice profunde emarginata, 3—4 integra medio et lateribus antice parum emarginata, quinti integra, segmento sexto densissime punctato utrinque maculam magna subrotunda flava notato, apice crenulato; scopa ventrali nivea; femoribus rufis, basi et coxis trochanteribusque nigris, tibiis nigris, externe flavis, tarsis ferrugineis, metatarsis anterioribus flavis, dilatatis, externe dense niveo-tomentosis, posticis nigris. — Long. 9—10 $\frac{m}{m}$.

Mas : antennis nigris, longioribus ac tenuibus, scapo subtus flavo, articulo tertio quarto subæquali; clypeo apice anguste brunneo-limbato medioque leniter sinuato; mandibulis tridentatis, dentibus primo et tertio longis, acutis, secundo mediocri, subobtusis; abdominis segmentis dorsalibus sex primis in medio flavo-fasciatis, fasciis quattuor primis lateribus auctis, disco attenuatis, primi ter interrupta, secundi solum medio anguste interrupta lateribusque antice profunde emarginata, 3—4 integris, medio et lateribus antice parum emarginatis, 5—6 latis, integris, segmento sexto lateribus dente magno, acuto, subarcuato, flavo, apice nigro armatis, septimo flavo, marginibus nigro-limbatis, medio e carina prodeunte spina acuta nigra, sat longa, lateribus lobis latis margine externo subtruncatis, apice late sat profunde emarginatis, instructis; ventre subferrugineo, dense albo-piloso, valvula ventrali polita, medio lævi, apicem versus triangulariter producta, basi utrinque impressa, marginibus externis sinuata et dente elevato, obtuso armatis; femoribus brunneo-rufis, tibiis nigris externe flavis, tarsis ferrugineis, metatarsis flavis, longis, modice incurvis, dense albo-villosis. — Long. 11 $\frac{m}{m}$.

Anthidio affini, Mor. simillimum; sed paulo maius, antennarum funiculo nigro vel brunneo-nigro, abdominis segmentis dorsalibus ex parte femoribusque aliter coloratis; femina insuper: clypeo constanter immaculato, antennarum articulo tertio quarto dimidio longiore, mesonoto antice utrinque flavo-maculato; mas.: thorace uberius flavopicto, abdominis segmentis dorsalibus quinto sextoque late flavo-fasciatis, fasciis integris, sexto lateribus dente acuto flavo, apice nigro armatis, septimo toto flavo, solum lateribus nigro-limbatis et præsertim lobis lateralibus apice late sat profunde excisis (non vero truncatis), valvula anali ventrali apicem versus triangulariter producta (non vero rotundata), optime distinguendi.

Patria: Dalmatia, a piæ memoriæ viro J. Erber collectum mihi que benevole donatum.

36. **Anthidium fasciatum** Latr.

Anthidium fasciatum, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 220, n. 11. ♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft II. p. 77, n. 11. ♀ (1815). — Lep. Hym. II. p. 382, n. 29. ♀ (1841).

Patria: Gallia (Latr.); Dalmatia et Hispania (Lep.).

37. **Anthidium Waltlii** Spin.

Anthidium Waltlii, Spin. Annal. Soc. Entom. de France. Sér. 1. tom. VII. p. 520, n. LXVI. ♀ (1838).

Patria: Aegyptus (Spin.).

38. **Anthidium punctatum** Latr.

Anthidium punctatum, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 217, n. 8. ♂ ♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 72, n. 8. ♂ ♀ (1815). — Lep. Hym. II. p. 364, n. 11. ♂ ♀ (1841). — Schek. Nass. Jahrb. VII. p. 70, n. 3. ♂ ♀ (1851); XIV. p. 347, n. 5. ♂ ♀ (1859). — Mor. Horæ Rossicæ. VI. p. 36, n. 20. ♂ ♀ (1869). — Thoms. Hym. Scand. II. p. 219, n. 2. ♂ ♀ (1872). — Schmid. Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 467, n. 7. ♂ ♀ (1872). — Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 196, n. 12. ♂ (1874). — Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 126, n. 189. ♂ (1875).

Anthidium minus, Nyl. Adnot. in expos. monogr. Apum bor. p. 266, n. 2. ♂ ♀ (1847).

Anthidium senile, Ev. Bullet. de Moscou. XXV. Nro. III. p. 83, n. 9. ♂. var. (1852).

Anthidium Greyi, Rad. Bullet. de Moscou. XXXV. Nro. II. p. 597, n. 8. ♂. tab. VI. Fig. 8. ♂ (1862).

Anthidium albidulum, Chev. Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 495, n. 5. ♂ ♀ (1872).

Patria: Gallia; Italia (Palanzana, Lugano) (Mor); Helvetia; Tyrolis (Dalla Torre); Germania; Fennia australis (Nyl.); Suecia (Thoms.); Petropolis (Mor.); Terræ Transuralenses (Ev.); Sibiria (Rad.); Turkestania (Syr-Darja: Sutkent, Bairakum), Tjan-Schan (Mor.). — In Hungaria centrali valde rarum est, sed in septentrionali et in Transilvania mense Julio et initio Augusti in florenti Loto corniculo regionibus montanosis frequentius est.

39. **Anthidium obscuratum** Mor.

Anthidium obscuratum, Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 127; n. 190. ♀ (1875).

Patria: Turkestania (Ferghana).

40. **Anthidium amurense** Rad.

Anthidium amurense, Rad. Horæ Rossicæ. XII. p. 90, n. 12. ♂ (1876).

Patria: Sibiria (Oussuri).

41. **Anthidium variegatum** Fabr.

Apis variegata, Fabr. Spec. Ins. I. p. 483, n. 50. ♀ (1781); Mant. Ins. I. p. 303, n. 56. ♀ (1787); Ent. Syst. II. p. 332, n. 79. ♀ (1793).

Anthidium variegatum, Fabr. Syst. Piez. p. 366, n. 7. ♀ (1804). — Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 221. ♂ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 80. ♂ (1815).

Anthidium toniatum, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. p. 220, n. 12. ♂. (1809) var. maris. — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 78, n. 12. ♂ (1815).

Anthidium loti, Perris, Annal. Soc. Linnéenne de Lyon, p. 194. ♂ ♀ (1850—52).

Anthidium regulare, Ev. Bullet. de Moscou. XXV. Nro. III. p. 80, n. 3 ♂ (1852).

Anthidium mosaicum, Costa, Nuovi studii sulla Entom. della Calabria ulter. p. 42. ♂. tab. II. fig. 6. ♂ (1863).

Anthidium meridionale, Gir. Verhandl. zoolog.-botan. Gesellsch. in Wien. XIII. p. 41. ♀ (1863).

Anthidium quadriseriatum, Kriechn. Verhandl. zoolog.-botan. Gesellsch. in Wien. XXIII. p. 63. ♂ ♀ (1873).

Patria: Italia; Gallie montes (Perris); Hispania (Latr.); Dalmatia (Frauenf., Gir.); Asia minor (Gir.); Græcia (Coreyra, Syra) (Mor.); Albania (Mus. Hung.); Tyrolis (Kriechn., Dalla-Torre); Berytum (Beiruth) in Syria (Mus. Hung.). — In Hungaria centrali ad Budapestinum, inde a medio Junii usque ad finem Julii in floribus Onobrychis arenariæ haud frequens.

42. **Anthidium excisum** n. sp.

Clypeo subquadrato; scutello semicirculari, inermi, lobis lateralibus rotundatis: nigrum, subopacum, dènsè crasseque punctatum et supra fulvescenti-, subtus albido-pilosum; clypeo et lateribus faciei pallide-flavis, dense albo-villosis; mandibulis tridentatis, dentibus acutis, primo secundo adhuc semel longiore magisque acuto, quam secundo, flavis, apice rufo-piceis; antennis brevibus ac tenuibus, nigris, articulo tertio quarto paulo longiore; maculis duabus verticalibus mediocribus, fascia antica mesonoti medio late

interrupta maculisque duabus scutelli et tegulis antice flavis, postice rufopiceis; abdomine nitido, segmentis dorsalibus parte basali crassius sparsimque, parte apicali densissime subtiliterque punctatis, primo utrinque flavo-maculato, 2—6 ante marginem apicalem flavo-fasciatis, fasciis angustis, lateribus auctis, successive sensim latioribus, sexti latissima, 2—4 successive angustius interruptis et antice utrinque sinuatis, quinti fascia subinterrupta, sexti integra, postice late emarginata, segmento hoc utrinque dentato, dente mediocri, obtuso, septimo longo, nigro, rude-rugoso punctatoque, apice et lateribus albedo-flavis, medio valde profunde anguste triangulariter exciso et sic bilobo, lobis fere triangularibus, lateribus modice sinuatis, apice rotundatis, ventrali quarto fulvo-tomentoso, reliquis fulvescenti-pilosis; coxis, trochanteribus femoribusque maxima parte nigris, tibiis metatarsisque flavis, illis intus nigro-maculatis, tarsis reliquis ferrugineis, posticis in medio infuscatis; alis subfumato-hyalinis, venis piceis. — ♂; long. 9 mm.

Statura et magnitudine *Anthidio oblongato* Illig. simile; sed antennis multo brevioribus, scutello inermi, abdominis segmentis dorsalibus uberius flavo-pictis, sexto in medio marginis postici spina brevi, recta, elevata non armato, septimo multo longiore, valde profunde exciso, lobis triangularibus, distinctum.

Patria: Granada in Hispania (Mus. Hung.).

43. ***Anthidium clypeare*** Mor.

Anthidium clypeare, Mor. Horæ Rossicæ. X. p. 155, n. 61. ♀ (1873).

Patria: Derbentum in Caucaso.

44. ***Anthidium caturigense*** Gir.

Anthidium caturigense, Gir. Verhandl. zoolog.-botan. Gesellsch. in Wien. XIII. p. 36. ♂ ♀ (1863).

Patria: Galliæ montes (Vallouise dans le département des Hautes-Alpes) (Gir.).

45. ***Anthidium laeviventre*** Dours.

Anthidium laeviventre, (Duf.), Dours, Revue et Magaz. de Zoolog. Sér. 3. tom. I. p. 303. ♂ (1873); Cat. syn. Hym. de France, p. 195, n. 8. ♂ (1874).

Patria: Gallia (Montpellier) et Hispania (Dours).

46. ***Anthidium aculeatum*** Klug.

Anthidium aculeatum, Klug, Symb. Phys. Dec. III. n. 1. ♂ ♀. tab. 28, fig. 1. ♂ (1832).

Patria: Syria.

47. **Anthidium insulare** Mor.

Anthidium insulare, Mor. Horæ Rossicæ. X. p. 118, n. 2. ♂ ♀ (1873).

Patria: Insula Syra Græciæ (Mor.); Dalmatia (Mus. Hung.).

48. **Anthidium albiventre** Lep.

Anthidium albiventre, Lep. Hym. II. p. 366, n. 12. ♂ ♀ (1841). — Gir.

Verhandl. zoolog.-botan. Gesellsch. in Wien. XIII. p. 18. ♂ ♀ (1863).

Patria: Gallia et Algeria (Gir.).

49. **Anthidium paradoxum** n. sp.

Clypeo subquadrato; scutello semicirculari, inermi, lobis lateralibus rotundatis: nigrum, elongatum, subopacum, fere ubique æqualiter dense crasseque punctatum fulvoque pilosum; capite nigro, solum linea tenui abbreviataque anteorbitali et fascia medio anguste interrupta verticali flavis; clypeo nigro, dense punctato, apice in medio parum emarginato; mandibulis latis, nigris, supra in medio rufo-maculatis, tridentatis, dentibus duobus primis mediocribus, subacutis, tertio longo, acuto; antennis brevibus, crassiusculis, rufis, articulis decem ultimis infuscatis, tertio quarto subæquali; mesonoti lateribus anticis maculisque quattuor scutelli sat magnis, callis item humeralibus et tegulis antice flavis, postice subferrugineis, medio fusco-maculatis; abdomine sat nitido, nigro, segmentis dorsalibus duobus primis parte basali crassius sparsimque, parte apicali et reliquis omnibus densissime subtiliterque punctatis, omnibus parte basali fascia lata læte flava ornatis, fasciis tribus anticis in medio æqualiter sat late, reliquis successive sensim angustius interruptis, sexto insuper utrinque in medio nigro-maculato, macula minuta, apice truncato, segmento septimo brevi, sub sexto latente, nigro, bidentato, dentibus a latere visis latiusculis, truncatis; segmentis ventralibus 3—5 margine postico dense fulvo-tomentosis, tomento sat longo; pedibus dilute ferrugineis flavoque variegatis, coxis, trochanteribus et femorum basi nigris; alis subfumato-hyalinis, venis piceis. — ♂; long. 12 $\frac{m}{m}$.

Species: corpore elongato, clypeo nigro, abdominis segmentis dorsalibus flavo-fasciatis, fasciis interruptis, sexto insuper utrinque in medio nigro-maculato, septimo suboculto bidentatoque, ventralibus 3—5 dense fulvo-tomentosis et pedum antennarumque colore, facile cognoscitur.

Animadversio. Species hæc, *Anthidium alpinum* Mor. et *barbatum* Mocs. in maribus clypeo toto nigro solum gaudent.

Patria: Brussa in Asia minore (Mus. Hung.).

50. **Anthidium infuscatum** Erichs.

Anthidium infuscatum, Erichs. Walth Reise nach dem südlich. Spanien, p. 103. ♂ (1835). — Silbermann. Revue Entom. IV. p. 163. ♂ (1837).

Patria: Andalusia.

51. *Anthidium septedentatum* Latr.

Megachile florentina, Spin. Ins. Lig. I. p. 137, n. 6. ♂ ♀ excl. syn. (nec Fabr.) (1806).

Anthidium septedentatum, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 210, n. 3. ♂ ♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 59, n. 3. ♂ ♀ (1815). — Lep. Hym. II. p. 353, n. 3. ♂ ♀ (1841). — Gir. Verhandl. zoolog.-botan. Gesellsch. in Wien. XIII. p. 40. (1863). — Schek. Nass. Jahrb. XXI—XXII. p. 333, n. 1. ♂ ♀ (1867—68). — Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 194, n. 3. ♂ (1874).

Anthidium rufiventre, Brullé, Expéd. scient. de Morée. Zoolog. Tom. III. p. 339. ♀. tab. 38, fig. 7. ♀ (non ♂) (nec Latr.) (1832).

Anthidium binominatum, Smith, Cat. Hym. Brit. Mus. II. p. 205, n. 32 (1854).

Anthidium quadridentatum, Gir. Verhandl. zoolog.-botan. Vereins in Wien. VII. p. 180. ♂ (1857).

Anthidium dentatum, Schmid, Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 467, n. 5. ♂ ♀ (1872).

Anthidium sexlineatum, Chevr. Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 499, n. 6. ♂ ♀ (1872).

Patria: Gallia; Italia: Sardinia (Costa); Græcia (Brullé); Helvetia; Tyrolis (Dalla Torre); Austria (Gir); Malaga in Hispania, Mallorca in insulis Balearicis, Brussa in Asia minore, Dalmatia (Mus. Hung.). — In Hungaria centrali ad Budapestinum mensibus Junio-Julio in floribus *Stachis rectæ* haud frequens.

52. *Anthidium acuminatum* n. sp.

Clypeo subquadrato; scutello semicirculari, inermi, lobis lateralibus rotundatis; nigrum, opacum, ubique densissime subrugoso-punctatum; capite et thorace supra fulvo-, pectore albo-pilosis; antennis nigris, articulo tertio quarto evidenter longiore; fascia verticali in medio anguste interrupta tegulisque ferrugineis, his in medio nigro-maculatis; abdomine nigro, subnitido, segmentis dorsalibus primo et reliquorum parte basali crassius sparsimque, parte apicali subtiliter denseque punctatis, 1—5 in medio fascia pallide-flava ornatis, fasciis duabus anticis valde late, reliquis successive angustius interruptis, maculas magnas transversas formantibus, sexto pallide-flavo bimaculato, maculis subrotundis, sat magnis; pedibus ferrugineis, coxis, trochanteribus et femoribus basi nigris; alis fumato-hyalinis violaceoque subnitentibus, radice ferrugineo, venis piceis.

Femina: facie parce fulvido-pilosa mandibulisque nigris, his latis, intus fere truncatis, illo valde dense rugosiuscule minus crasse punctato, apice inæqualiter crenulato medioque emarginato; abdominis segmento sexto dorsali apice rotundato; scopa ventrali fulva. — Long. 13 $\frac{m}{m}$.

Mas.: clypeo et lateribus faciei densius albo-pilosis mandibulisque, apice nigro excepto, pallide-flavis; mandibulis tridentatis, dentibus sat magnis, primo tertioque acutis, secundo obtuso; segmento sexto dorsali postice in medio producto, late subtruncato, utrinque profunde exciso, lateribusque rugosis rotundatis, septimo nigro, valde dense rugosiuscule-punctato et tridentato, dente mediano valido conice producto, apice rufo, lateribus spiniformibus, pallide-ferrugineis, apice subtruncatis, inter dentes laterales et mediano profunde arcuatim exciso; segmentis ventralibus 3—5 margine apicali fulvo-tomentosis, quarto quintoque basi in medio fossulatis, quinto insuper obsolete carinulato. — Long. 15—16 $\frac{m}{m}$.

Anthidio septemdentato Latr. simillimum; sed maius ac robustius, mesonoto scutelloque evidentius subrugoso-punctatis, antennarum articulo tertio quarto distincte longiore; femina insuper: facie tota nigra (lateribus nempe faciei immaculatis), clypeo opaco, dense rugosiuscule-punctato, apice crenulato (non vero utrinque denticulato); mas.: segmenti sexti lateribus rugosis, emarginaturæ apice non politæ ac lævigatæ, septimo dente mediano valde dense rugosiuscule-punctato, conice producto (non vero sparsim crasse punctato, apice non sat late truncato), optime distinguendi.

Patria: Brussa in Asia minore.

53. ***Anthidium florentinum*** Fabr.

Apis florentina, Fabr. Syst. Ent. p. 384, n. 36. ♂ (1775); Spec. Ins. I. p. 482, n. 46. ♂ (1781); Mant. Ins. I. p. 302, n. 51. ♂ (1787). — Vill. Linn. Ent. III. p. 310, n. 56. ♂ ♀ (1789). — Oliv. Encycl. Méth. IV. p. 73. ♂. — Gmel. Syst. Nat. Ed. XIII. Tom. I. P. V. p. 2777, n. 82. ♂ (1792). — Fabr. Ent. Syst. II. p. 331, n. 74, ♂ (1793).

Apis (Bombus) florentina, Christ, Naturg. p. 134. ♂ (1791).

Megachile florentina, Walek. Faun. Paris. II. p. 136, n. 6. ♂ (1802). — Latr. Hist. Nat. XIV. p. 55, n. 7. ♂ ♀ (1805).

Anthidium florentinum, Fabr. Syst. Piez. p. 366, n. 3. ♂ (1804). — Panz. Faun. Ins. Germ. fasc. 105, tab. 20. ♂ (1809). — Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 211, n. 4. ♂ ♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 61, n. 4. ♂ ♀ (1815). — Lep. Hym. II. p. 359, n. 7. ♂ ♀ pl. XIII. fig. 4. ♀ 5. ♂ (1841). — Ev. Bullet. de Moscou. XXV. Nro III. p. 81, n. 4. ♂ ♀ (1852). — Schek. Nass. Jahrb. XXI—XXII. p. 334, n. 2. ♂ ♀ (1867—68). — Schmid, Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 464, n. 3. ♂ ♀ (1872). — Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 195, n. 5. ♂ (1874). — Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 128, n. 192. ♂ ♀ (1875).

Patria: Europa meridionalis usque ad Hungariam centralem; Asia minor; Caucasus; Turkestania; Persia. — In Hungaria centrali

et meridionali et in Slavonia, mensibus Julio-Augusto, in florenti Lycio afro et Anchusa officinali sat frequens.

var. subspinosum. Klug, Symb. Phys. Dec. III. n. 2. ♀ tab. 28. fig. 2. ♀ (1832).

Patria: Syria.

var. caucasicum, Rad. Bullet. de Moscou. XXXV. Nro II. p. 596, n. 7. ♀. tab. VI. fig. 7. ♀ (1862).

Patria: Caucasus.

var. hispanicum mihi.

Thorace abdominisque segmentis dorsalibus uberius et maris dentibus quoque basi flavo-pictis.

Patria: Granada et Malaga in Hispania (Mus. Hung.).

54. **Anthidium septemspinosum** Lep.

Anthidium septemspinosum, Lep. Hym. II. p. 359, n. 6. ♂ (1841). — Mor. Horæ Rossicæ. VI. p. 35, n. 19. ♂ ♀ (1869). — Schmid, Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 465, n. 4. ♂ ♀ (1872). — Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 195, n. 5. ♂ (1874).

Anthidium nigripes, Ev. Bullet. de Moscou. XXV. Nro III. p. 81, n. 5. ♂ ♀ (1852). — Schek. Nass. Jahrb. XXI—XXII. p. 334, n. 3. ♂ ♀ (1867—68).

Anthidium nigriceps, Smith, Cat. Hym. Brit. Mus. II. p. 203, n. 22. ♀ (1853).

Patria: Gallia occid.; Helvetia; Russia (Petropolis (Mor.), Polish Ukraine (Smith), non rarum in prov. Orenburgensi, in promontoriis uralentibus et terris transuralentibus (Ev.).

55. **Anthidium caspicum** Mor.

Anthidium caspicum, Mor. Bullet. Acad. impér. d. scienc. de St. Pétersbourg. XXVI. p. 375, n. 125. ♂ (1880).

Patria: territorium Maris Caspii (Krasnowods).

56. **Anthidium eximium** Gir.

Anthidium eximium, Gir. Verhandl. zoolog.-botan. Gesellsch. in Wien. XIII. p. 38 ♂ ♀ (1863).

Patria: Pedemontanum in Italia (Suse et Oulx).

57. **Anthidium ducale** Mor.

Anthidium ducale, Mor. Horæ Rossicæ. XII. p. 50, n. 227. ♂ ♀ (1876).

Patria: Caucasus (Borshom).

58. **Anthidium fuscipenne** Lep.

Anthidium fuscipenne, Lep. Hym. II. p. 369, n. 15. ♂ (1815).

Patria: Gallia (Dauphiné).

59. **Anthidium sibiricum** Ev.

Anthidium sibiricum, Ev. Bullet. de Moscou. XXV. Nro III. p. 85, n. 14. ♀ (1852). — Rad. Bullet. de Moscou. XXXV. Nro II. p. 595, n. 5. ♀. tab. VI. fig. 6. ♀ (1862).

Patria: Sibiria (Amur, Oussouri).

60. **Anthidium nigrinum** Mor.

Anthidium nigrinum, Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 128, n. 193. ♀ (1875).

Patria: Turkestan (desertum Kisilkum).

61. **Anthidium nigricolle** Mor.

Anthidium nigricolle, Mor. Horæ Rossicæ. XII. p. 52, n. 228. ♂ ♀ (1876)

Patria: Caucasus (Borshom, Vallis Akstafa).

62. **Anthidium cribratum** Mor.

Anthidium cribratum, Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 130, n. 197. ♂ ♀ (1875).

Patria: Turkestan (prope Taschkend et Kuldscha).

63. **Anthidium reticulatum** n. sp.

Clypeo subquadrato; scutello semicirculari, inermi, subtiliter crenulato medioque profunde emarginato, lobis lateralibus rotundatis: nigrum, subnitidum, dense albo-pilosum; capite supra et mesonoto scutelloque concinne reticulato-punctatis; antennis crassiusculis, nigris, brevibus, articulo tertio quarto dimidio longiore; clypeo convexo, sparsim sat crasse punctato, apice in medio leviter emarginato; mandibulis tridentatis, dentibus acutis, primo tertioque secundo multo longioribus; clypeo, lateribus faciei subtus, mandibulis (apice nigro excepto), macula minuta verticali et tegulis antice albidis, postice nigris, nitidis; abdomine nigro, nitido, segmentis dorsalibus: primo toto, 2—5 parte basali cribrato-, parte apicali et sexto dense punctatis, 1—6 in medio fascia lata albido-flava ornatis, fasciis omnibus interruptis, quattuor primis nempe valde late, sed successive angustius maculasque transversas formantibus, quinti sextique vero anguste, sexti lateribus denticulatim productis, segmento septimo pallide-flavo, brevi, postice in medio arcuatim sat profunde exciso; ventre dense cinereo-piloso, valvula anali basi utrinque impressa, medio obsoletius canaliculata; pedibus rufis, coxis, trochanteribus et femorum basi nigris; alis

subfumato-hyalinis violaceoque parum nitentibus, venis piceis. — ♂; long. 9 $\frac{m}{m}$.

Species: scutello postice subtiliter crenulato medioque profunde emarginato, capite supra et mesonoto scutelloque concinne reticulato-punctatis, clypeo, lateribus faciei subtus et abdominis segmentis dorsalibus fasciis interruptis, segmentoque septimo pallide-flavis, hoc brevi et postice in medio arcuatim sat profunde exciso, valvula anali ventrali basi utrinque impressa medioque obsoletius canaliculata, pedibus maxima parte rufis, facile cognoscitur.

Patria: Hispania (Coll. Andréi).

64. **Anthidium tenellum** Mocs.

Anthidium tenellum, Mocs. Magy. Akad. mathem. és term. Közl. (Publicationes mathematicæ et physicæ Academiae scientiarum Hungaricæ.) Vol. XVI. p. 48. ♂ ♀ (1879).

Clypeo longitudine paulo latiore; scutello semicirculari, inermi, subtiliter crenulato medioque leviter emarginato, lobis lateralibus rotundatis: nigrum, fere ubique aequaliter crasse punctatum et cano cinereoque pilosum; capite thoraceque subopacis, abdomine nitido; antennarum flagello subtus rufo-brunneo; femoribus late (posticis marium fere totis), tibiis tarsisque rufis, calcaribus albido-testaceis; alis superioribus fumato-hyalinis, nervis stigmatæque brunneis, tegulis rufo-brunneis, antice albo-maculatis.

Femina: mandibulis nigris, quadridentatis, dente basali longo, valido, acuto, intermediis subobtusis, parvis, apice rufescentibus; antennis brevibus, crassiusculis, articulo tertio quarto longiore; maculis duabus faciei rotundis et aliis anteoecipitalibus callisque humeralibus pallide-flavis; scutello vel unicolore nigro, vel margine postico pallide-flavo-bimaculato; abdominis segmentis dorsalibus: 1—5 utrinque pallide-flavo-maculatis, maculis sat magnis, intermediis transversim lineari-ovalibus, sexto unicolore nigro; scopa ventrali alba. — Long. 7 $\frac{1}{2}$ —8 $\frac{m}{m}$.

Mas.: mandibulis flavis, tridentatis, dente basali longo, valido, acuto, intermedio sat longo, subacuto, omnibus apice rufo-brunneis; antennis brevibus, sat tenuibus, articulo tertio quarto subæquali; clypeo et lateribus faciei eburneis; occipite sæpe maculis duabus linearibus pallide-flavis notato; abdominis segmentis dorsalibus: 1—4 utrinque pallide-flavo-maculatis, maculis apicem versus successive maioribus, tribus ultimis transversim magis linearibus, 5—6 rufis, quinto late pallide-flavo-fasciato, fascia medio interrupta, septimo testaceo medioque leviter emarginato; segmentis ventralibus 2—3 ochraceis, reliquis ochraceo-fulvis, tertio pilis fulvo-sericeis rigidis, apice cincinnatis, quinto appendiculo utrinque, apice nigro modice dilatato et dense pectinato, pectine angulato, sexto basi utrinque in medio

fasciulo pilorum nigrorum pectinem densum formantibus, instructis. — Long. $7\frac{1}{2}$ — $8\frac{m}{m}$.

Species: corpore fere ubique æqualiter crasse punctato; femina insuper: abdominis segmentis dorsalibus maculis pallide-flavis transversim lineari-ovalibus; mas: colore segmentorum dorsalium trium ultimorum abdominis et ornamentis paradoxis ventralium, a congeneribus facile cognoscitur.

In Hungaria centrali et meridionali, mense Julio, in florenti Centaurea Sadleriana Janka haud frequens; sexus etiam in copula inveni.

Szájvédője kevéssel szélesebb, mint a milyen hosszú; félköralakú paizsa fogatlan, finomúl csipkés s a középén gyöngén kimetszett, oldal-karaljai kerekdedek: fekete, csaknem mindenütt egyenlően erősen pontozott és fehér s hamvasszürke szőrözet fedi; feje és torja meglehetősen fénytelen, végteste fényes: csápostora alul rőtbarna; czombjai szélesen (a hímeknél a hátsók csaknem egészen), lábszárjai és kocsái rőt színűek, sarkantyúi fehéres-szennysárgák; felső szárnyai füstösen átlátszók, ereik és jegyeik barnák, a tőpikkelyek rőt barnák, elülről fehér-foltosak.

A nőstény: rágói feketék, négyfogúak, az első fog hosszú, erős, hegyes, a közbülsők kissé tompák, kicsinyek, végeiken mind rőt színűek; csápjai rövidek, kissé vastagok, a harmadik íz hosszabb mint a negyedik; arcza oldalainak két kerek foltja és más kettő a nyakszirten, valamint vállgümői halványsárgák; paizsa vagy egyszínű fekete, vagy a hátsó szélén két halványsárga folttal jelölt; végtestének hátszelvényei közül: az 1—5 mindkét oldalán halványsárga-foltos, a foltok meglehetősen nagyok, a közbülsők harántan vonalszerűen tojásdadok, a hatodik egyszínű fekete; hasának gyűjtőszőre fehér. — Hossza $7\frac{1}{2}$ — $8\frac{m}{m}$.

A hím: rágói sárgák, háromfogúak, az első fog hosszú, erős, hegyes, a közbülső meglehetősen hosszú s kissé hegyes, mind rőtbarna; csápjai rövidek, meglehetősen vékonyak, a harmadik íz a negyedikkel csaknem egyenlő; szájvédője és arczának oldalai elefántesontszínűek; nyakszirte gyakran két vonalszerű halványsárga folttal jelölt; végtestének hátszelvényei közül: az 1—4 mindkét oldalán halványsárga-foltos, a foltok a szelvények vége felé folyton nagyobbodnak, a három utolsó harántan inkább vonalszerű, az 5—6 rőt színű, az ötödiket széles halványsárga szalag ékesíti, a szalag középén megszakított, a hetedik világos-szennysárga s középén sekélyen kimetszett; hasszelvényei közül a 2—3 sötétes-szennysárga, a többi szennyes-barnasárga, a harmadikon barnasárga-színű selymes, merev, a végén fodorított szőrszálak, az ötödiknek mindkét oldalán a végén fekete és kissé szélesedett sűrű fésűs nyujtványa van s fésűje szögletes, végre a hatodik töve mindkét oldalának a középén nyalászerű fekete szőrszálai sűrű fésűt képeznek. — Hossza $7\frac{1}{2}$ — $8\frac{m}{m}$.

E fajt: testének csaknem mindenütt egyforma erős pontozatáról; a

nöstényt azonkívül még: végtete hátszelvényeinek harántan vonalosan-tojásdad halványsárga foltjairól; a hímet: végtete három utolsó hátszelvényének színéről és hasszelvényeinek különös ékességéről, a rokon fajoktól könnyű megkülönböztetni.

Budapest mellett a Gellérthegyen, Siófoknál és Temesmegyében Grebenác körűl, júliusban a *Centaurea Sadleriana* virágzatáról, néhány példányban gyűjtöttem s már párosodva is találtam.

65. ***Anthidium alpinum*** Mor.

Anthidium alpinum, Mor. Horæ Rossicæ. X. p. 154, n. 60. ♂ (1873).

Patria: Caucasus (Curusch).

66. ***Anthidium lituratum*** Panz.

Apis liturata, Panz. Faun. Ins. Germ. fasc. 80. tab. 21. ♀ (1801).

Megachile liturata, Walek. Faun. Parisienne. II. p. 136, n. 7. ♀ (1802).

Anthidium lituratum, Panz. Krit. Rev. II. p. 256. ♀ (1806). — Latr.

Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 226, n. 18. ♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 88, n. 18. ♀ (1815). — Lep. Hym. II. p. 371, n. 17. ♂ ♀ (1841). — Ev. Bullet. de Moscou. XXV. Nro III. p. 84, n. 11. ♂ ♀ (1852). — Schmid, Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 472, n. 14. ♂ ♀ (1872). — Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 196, n. 13. ♂ (1874). — J. Pérez, Act. Soc. Linn. Bordeaux. Sér. 4. tom. III. p. 212. ♀ (1879).*

Anthidium strigatum, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 228, n. 21. ♂ (nec ♀) (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 92, n. 21. ♂ (nec ♀) (1815). — Lep. Hym. II. p. 375, n. 21. ♂ (nec ♀) (1841). — Schmid, Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 472, n. 13. ♂ (nec ♀) (1872). — Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 196, n. 15. ♂ (1874). — J. Pérez, Act. Soc. Linn. Bordeaux. Sér. 4. tom. III. p. 209. ♂ (1879).

Patria: Germania; Gallia; Helvetia; Græcia (Mor); Albania (Smith); Russia (in prov. Orenburg., Casanensi, Simbirsc. és Saratov.); Sibiria (Mor.); Im Tjan-Schan am unteren Kungess (Mor.).

var. scapulare, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 227, n. 19. ♀. tab. I. fig. 8. ♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 89, n. 19. ♀ (1815). — Lep. Hym. II. p. 379, n. 25. ♀ (1841). — J. Pérez, Act. Soc. Linn. Bordeaux. Sér. 4. tom. III. p. 212. ♀ (1879).

Patria: Gallia merid. (Pérez); Oran in Algeria (Lep.).

* *Anthidium lituratum*, Schk. Nass. Jahrb. XIV. 1859. p. 346, n. 4. ♂ ♀ = *Stelis (Anthidium) signata* Latr.

var. reptans, Ev. *Bullet. de Moscou*. XXV. Nro III. p. 85, n. 13. ♂ ♀ (1852).—
Rad. *Bullet. de Moscou*. XXXV. Nro II. p. 594, n. 4. ♂ ♀. tab. VI.
fig. 5. ♀ (1862).

Patria: Russia (non rarum in promontoriis Uralensibus australibus (Ev.), Orenburg, Mare Caspium (Rad.), Curusch in Caucaso (Mor.).

67. *Anthidium nanum* Mocs.

Anthidium nanum, Mocs. *Magy. Akad. mathem. és term. Közl.* (Publicationes mathem. et physicae Academiae scientiarum Hungaricae.) Vol. XVI. p. 51. ♂ ♀ (1879).

Clypeo longitudine latiore; scutello semicirculari, inermi, medio leviter emarginato, lobis lateralibus rotundatis: nigrum, dense punctatum et cano-cinereoque pilosum; capite et thorace subopacis, abdomine nitido; scutello vel unicolore nigro, vel margine postico flavo-bimaculato; genibus, tibiis tarsisque rufis, calcaribus albido-testaceis; abdominis segmentis dorsalibus: 1—4 vel 1—5 utrinque flavo-maculatis, maculis medioeribus, intermediis transversim ovalibus, segmenti quinti saepius minimis, sexto unicolore nigro; alis fumato-hyalinis, nervis stigmatumque brunneis, antice flavo-maculatis.

Femina: mandibulis nigris, quadridentatis, dente basali longo, valido, acuto, intermediis minoribus, subacutis, omnibus apice rufescentibus; antennis brevibus, crassiusculis, articulo tertio quarto subaequali, flagello subtus rufo-brunneo; maculis duabus rotundis lateribus faciei, aliisque occipitalibus et saepius etiam callis humeralibus, luteis; scopa alba. — Long. $6\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ $\frac{m}{m}$.

Variat.: nonnunquam etiam clypei lateribus anguste luteo signatis.

Mas.: mandibulis flavis, tridentatis, dente basali longo, valido, acuto, intermedio minore, subacuto, omnibus rufo-brunneis; antennis brevibus, tenuibus, articulo tertio quarto longiore, flagello subtus rufo; clypeo, lateribus faciei et macula parva scuti frontatis eburneis; occipite flavo-bimaculato; abdominis segmento dorsali septimo testaceo medioque leviter emarginato; segmentis ventralibus: primo nigro, reliquis ochraceis, tertio et quinto pilis fulvo-sericeis, rigidis, apice cincinnatis, hoc insuper etiam appendiculo utrinque, apice nigro modice dilatato et dense pectinato, pectine rotundato, sexto basi utrinque in medio fasciculo pilorum nigrorum pectinem densem formantibus, instructis. — Long. 6—7 $\frac{m}{m}$.

Anthidio liturato, Panz. colore haud insimilis; sed segmentum septimum maris constanter testaceum, non nigrum.

Etiam *Anthidio tenello*, Mocs. simile et affine; sed praesertim capite thoraceque densius et minus crasse punctatis, abdominis segmentis dorsalibus laete flavo-maculatis, maculis transversim ovalibus, nec linearibus; mas insuper segmentis dorsalibus 5—6 nigris (non rufis), ventrali etiam

quinto pilis fulvo-sericeis, rigidis, apice cincinnatis instructo, pectineque appendiculorum rotundato, non vero angulato, optime distinguendi.

In Hungaria centrali, meridionali et orientali, in Transsilvania et Slavonia, inde a fine Junii usque ad finem Augusti, in florenti Centaurea Bibersteinii et Carduo acanthoide sat frequens.

Szájvédője szélesebb, mint a milyen hosszú; paizsa félköralakú, fogatlan, a középén sekélyen kimetszett, oldalkarélyai kerekdedek: fekete, sűrűn pontozott és fehér s hamvasszürke szőrőzet fedí; feje és torja meglehetősen fénytelen, végteste fényes; paizsa vagy egyszínű fekete, vagy hátsó szélén két sárga foltal jelölt; térdei, lábszárai és kocsái rőt színűek, sarkantyúi fehéres-szennysárgák; végtestének 1—4 vagy 1—5 hátszelvénye mindkét oldalán sárga-foltos, a foltok középszerű nagyságúak, a közbülsők harántan tojásdadok, az ötödiken gyakran kicsinyek, a hatodik egyszínű fekete; szárnyai füstösen-átlátszóak, ereik és jegyeik barnák, a töpikkelyek rőt barnák, elülről fehér-foltosak.

A nőstény: rágói feketék, négyfogúak, az első fog hosszú, erős, hegyes, a közbülsők kisebbek, kevésbé hegyesek, végeiken mind rőt színűek; csápjai rövidek, kissé vastagodottak, a harmadik íz a negyedikkel csaknem egyenlő, az ostor alúl rőt barna; arcza oldalainak két kerek foltja s más kettő a nyakszirten és gyakran a vállgümők is agyagsárgák; hasának gyűjtőszőre fehér. — Hossza $6\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ $\frac{m}{m}$.

Néha a szájvédő oldalai is keskenyen sárgásak.

A hím: rágói sárgák, háromfogúak, az első fog hosszú, erős, hegyes, a közbülső kisebb, kevésbé hegyes, mind rőt barna; csápjai rövidek, vékonyak, a harmadik íz a negyediknél hosszabb, az ostor alúl rőt színű; szájvédője, arczának oldalai s a homlokpaizs kis foltja elefántesontszínűek: nyakszirte két sárga foltal jelölt; végtestének hetedik hátszelvénye szennysárga s középén sekélyen kimetszett; hasának szelvényei közül: az első fekete, a többi sötétes szennysárga, a harmadikon és az ötödiken barnasárga színű selymes merev, a végén fodorított szőrszálak s ez utóbbinak mindkét oldalán, a végén fekete és kissé szélesedett sűrű fésűs nyujtványa van s fésűje kerekített, végre a hatodik töve mindkét oldalának a középén nyalászerű fekete szőrszálai sűrű fésűt képeznek. — Hossza 6—7 $\frac{m}{m}$.

Az *Anthidium lituratum*-hoz színezetekre nézve hasonló; de a hím hetedik hátszelvénye állandóan szennysárga s nem fekete.

Az *Anthidium tenellum*-hoz is hasonló és vele közel rokon; de főleg feje és torja sűrűbben és kevésbé erősen pontozott, végtestének hátszelvényei élénk sárga-foltosak, a foltok harántan tojásdadok s nem vonalassak; a hím még az által is különbözik, hogy végtestének 5—6 hátszelvénye fekete (nem rőt színű), hasának ötödik szelvényén is barnasárga selymes, merev, a végén fodorított szőrszálak vannak s a nyujtványok fésűje kerekített, nem pedig szögletes.

Hazánk központi, déli és keleti részében, Erdélyben Nagy-Szebennél és Szlavoniában Dálja körül, június végétől fogva augusztus végéig, a *Centaurea Bibersteinii* és a *Carduus acanthoides* virágzatán meglehetősen gyakori.

68. ***Anthidium melanurum*** Klug.

Anthidium melanurum, Klug. *Symb. Phys.* Dec. III. n. 3. ♀. tab. 28. fig. 3.
♀ (1832).
Patria: Syria.

69. ***Anthidium frontale*** Lep.

Anthidium frontale, Lep. *Hym.* II. p. 377, n. 22. ♀ (1841). — *Luc. Explor. scient. de l'Algér. Zoolog.* III. p. 201, n. 128. ♀. *Hym.* tab. 8. fig. 8. ♀ (1849).
Patria: Oran in Algeria.

70. ***Anthidium vigilans*** Sm.

Anthidium vigilans, Smith, *Scient. Results of the second Yarkand Mission.* Hymenopt. p. 5, n. 11. ♂♀. tab. I. fig. 7. ♀ (1878).
Patria: Yarkand.

71. ***Anthidium coronatum*** Duf.

Anthidium coronatum, Duf. *Annal. Soc. Entom. de France. Sér. 3. tom. I.* p. 381, n. 11. ♀ (1853) (nec Smith).
Patria: Ponteba in Algeria.

72. ***Anthidium sinuatum*** Lep.

Anthidium sinuatum, Lep. *Hym.* II. p. 374, n. 20. ♂♀ (1841).
Patria: Hispania.

73. ***Anthidium strigatum*** Panz.

Trachusa strigata, Panz. *Faun. Ins. Germ. fasc. 86. tab. 14.* ♀ (1805).
Anthidium strigatum, Panz. *Krit. Rev.* II. p. 250. ♀ (1806). — *Latr. Annal. Mus. Hist. Nat.* XIII. p. 228, n. 21. ♀ (nec ♂) (1809). — *Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 92, n. 21. ♀ (nec ♂) (1815).* — *Lep. Hym.* II. p. 375, n. 21. ♀ (nec ♂) (1841). — *Ev. Bullet. de Moscou.* XXV. Nro III. p. 84, n. 12. ♂♀ (1852). — *Schek. Nass. Jahrb.* IX. p. 186, n. 4. ♂♀ (1853); XIV. p. 346, n. 3. ♂♀ (1859). — *Rad. Bullet. de Moscou.* XXXV. Nro II. p. 593, n. 3. ♀ (1862). — *Mor. Horæ Rossicæ.* VI. p. 37, n. 21. (1869). — *Kirschbaum, Nass. Jahrb.* XXV—XXVI. p. 446. (Das Nest) (1871—72). — *Schmid, Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch.* III. p. 472, n. 13. ♀ (nec ♂)

(1872). — Kriechb. Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. IV. p. 199.
 ♂ ♀ (1874). — Schek. Deutsche Ent. Zeit. XIX. p. 329, n. 15. ♀
 (1875). — Lichtenst. Annal. Soc. Entom. de France. Sér. 5. tom. V.
 Bullet. p. XXXV. (*Sitaris muralis eius parasita.*) (1875). — J. Pérez,
 Act. Soc. Linn. Bordeaux. Sér. IV. tom. III. p. 209. ♂ ♀ (1879).

Megachile strigata, Spin. Ins. Lig. II. p. 203, n. 18. ♂ (1808).

Anthidium contractum, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 229, n. 22.
 ♂ ♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 94, n. 22. ♂ ♀
 (1815). — Lep. Hym. II. p. 375, n. 21. ♀ ; ♂ ? (1841). — Schmid,
 Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 472, n. 12. ♂ ♀ (1872). —
 Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 196, n. 16. ♂ (1874). —
 J. Pérez, Act. Soc. Linn. Bordeaux. Sér. 4. tom. III. p. 209. ♂ ♀
 (1879).

Anthidium scapulare, Schek. Nass. Jahrb. VII. p. 71, n. 4. ♂ ♀ (1851)
 (nec Lep.).

Anthidium minusculum, Nyl. Rev. syn. Apum bor. p. 276, n. 1. ♂ (1852).

Anthidium decoratum, Chevr. Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 472,
 n. 4. ♂ (1872).

Patria: Fennia; Russia; Germania; Helvetia; Gallia; Hispania;
 Dalmatia; Caucasus; Austria, Asia minor (Mus. Hung.). — In
 Hungaria septentrionali, centrali et meridionali, inde a medio Junii
 usque medium Augusti, in floribus *Onobrychis arenariae* non rarum.

74. ***Anthidium xanthopygum*** Klug.

Anthidium xanthopygum, Klug. Symb. Phys. Dec. III. n. 13. ♂. tab. 28.
 fig. 13. ♂ (1832).

Patria: Arabia felix.

75. ***Anthidium posticum*** Klug.

Anthidium posticum, Klug. Symb. Phys. Dec. III. n. 12. ♀. tab. 28. fig. 12.
 ♀ (1832).

Patria: Arabia felix.

76. ***Anthidium Fischeri*** Spin.

Anthidium Fischeri, Spin. Annal. Soc. Entom. de France. Sér. 1. tom. VII.
 p. 519, n. LXV. ♂ (1832).

Patria: Aegyptus.

77. ***Anthidium japonicum*** Smith.

Anthidium japonicum, Smith, Descript. of new species of Hym. in the col-
 lect. of the Brit. Mus. p. 86, n. 7. ♀ (1879).

Patria: Japonia (Yokahama).

78. **Anthidium carduele** Mor.

Anthidium carduele, Mor. Horæ Rossicæ. XII. p. 48, n. 226. ♂ ♀ (1876).

Patria: Caucasus (Etschmiadsin).

79. **Anthidium alternans** Klug.

Anthidium alternans, Klug, Symb. Phys. Dec. III. n. 10. ♂. tab. 28, fig. ♂ (1832).

Patria: Nubia (Saccahram); Hispania (Coll. Andréi).

80. **Anthidium rufispinum** Costa.

Anthidium rufispinum, Costa, Notize ed osserv. sulla Geo-Fauna Sarda.

Mém. seconda, p. 96. ♂ (1883) (Atti della Reale Accademia delle scienze Fisiche e Matematiche di Napoli. Ser. 2. Vol. I. 1883).

Patria: Sardinia.

c) *Abdominis segmenta dorsalia maculis vel fasciis interruptis sanguineis, rubris vel rufis ornata.*

81. **Anthidium petechiale** Mor.

Anthidium petechiale, Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 130, n. 196. ♀ (1875).

Patria: Turkestania (Vallis Sarafschan).

82. **Anthidium Andréi n. sp.**

Clypeo longitudine latiore; scutello semicirculari, inermi, medio leviter emarginato, lobis lateralibus rotundatis: nigrum, opacum, validum, fulvo-cinereo pilosum; capite et præsertim mesonoto scutelloque valde dense concinne reticulato-punctatis; clypeo nigro, subconvexo, apice parum reflexo crenulatoque; mandibulis nigris, validis, quadridentatis, dentibus parvis, obtusis, fere æqualibus; antennis crassiusculis, articulis quinque primis rufis, reliquis nigris; maculis magnis in lateribus faciei, fascia lata verticali in medio subinterrupta tegulisque rufis; abdomine nigro, subnitrato, segmentis dorsalibus: primo et 2—3 parte basali sat sparsim, parte apicali et reliquis dense minus crasse punctatis, 1—5 margine antico fascia lata rufa ornatis, fasciis sat late interruptis maculasque transversas formantibus, sexto utrinque rufo-maculato et apice utrinque sat profunde emarginato; scopa ventrali aureo-fulva; coxis, trochanteribus femoribusque basi nigris, parte reliqua femorum, tibiis metatarsisque rufis, tarsis ferrugineis; alis fumato-hyalinis violaceoque subnitentibus, venis piceis. — ♀; long. 18 ^m/_m.

Species: clypeo, capitis thoracisque punctatura, fasciis abdominis sat late interruptis, antennis item et pedibus maxima parte rufis, facile cognoscitur.

Patria: Sebdu in Algeria; a Clarissimo Domino Ed. André mecum benevole communicatum.

d) *Abdominis segmenta dorsalia duo prima ferruginea, reliqua nigra fasciis interruptis vel subinterruptis luteis ornata.*

83. **Anthidium superbum** Rad.

Anthidium superbum, Rad. Horæ Rossicæ. XII. p. 91, n. 13. ♀ (1876).

Patria: Amasia in Asia minore.

B. *Abdomen flavum, luteum, vel luteo-testaceum.*

a) *Abdominis segmenta dorsalia apice depresso pallide-castaneu, testacea, vel rufo-testacea.*

84. **Anthidium callosum** Mor.

Anthidium callosum, Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 129, n. 194. ♂. tab. II. fig. 23. ♂ (1875).

Patria: Turkestania (prope Samarkand).

85. **Anthidium unicum** Mor.

Anthidium unicum, Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 129, n. 195. ♂ tab. II. fig. 22. ♂ (1875).

Patria: Turkestania (prope Samarkand).

86. **Anthidium pulchellum** Klug.

Anthidium pulchellum, Klug, Symb. Phys. Dec. III. n. 11. ♀. tab. 28, fig. 11. ♀ (1831). — Spin. Annal. Soc. Ent. de France. Sér. 1. tom. VII. p. 526, n. LXVIII. ♂ (1838). — Walker, List of Hym. collected by Lord in Egypt etc. p. 49, n. 246 (1871).

Patria: Nubia (Saccahram) (Klug); Arabia felix (Wâdy Ferran, Wâdy Hebran, Mount Sinai) (Walker); Aegyptus (Spin).

C. *Abdomen ferrugineum, luteo-ferrugineum, vel fusco-ferrugineum.*

a) *Abdominis segmenta dorsalia antica vel fere omnia medio nigro-maculata.*

87. **Anthidium Klugii** Luc.

Anthidium Klugii, Luc. Esplor. scient. de l'Algér. Zoolog. III. p. 204, n. 134. ♀. Hym. tab. 9. fig. 2. ♀ (1849).

Patria: Algeria.

88. **Anthidium stigmaticorne** Dours.

Anthidium stigmaticorne, Dours, Revue et Magaz. de Zoolog. Sér. 3. tom. I. p. 305. ♀ (1873).

Patria: Algeria.

b) *Abdominis segmenta dorsalia fasciis integris vel interruptis nigris ornata.*

89. **Anthidium sticticum** Latr.

Apis stictica, Fabr. Mant. Ins. I. p. 302, n. 53. ♀ (1787). — Gmel. Linn. Syst. Nat. Ed. XIII. Tom. I. P. V. p. 2777, n. 85. ♀ (1792). — Fabr. Ent. Syst. II. p. 331, n. 76. ♀ (1793). — Oliv. Encycl. Méth. IV. p. 70, n. 69, ♀.

Anthidium sticticum, Fabr. Syst. Piez. p. 366, n. 5. ♀ (1804). — Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 208, n. 1. ♂♀. tab. 1. fig. 1. ♂ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 56. n. 1. ♂♀ (1815). — Lep. Hym. II. p. 352, n. 2. ♂♀ (1841). — Luc. Explor. scient. de l'Algér. Zoolog. III. p. 197, n. 125 (1849). — Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 194, n. 1. ♂ (1874).

Patria: Gallia; Malaga et Granada in Hispania (Mus. Hung.); Gibraltar (Sichel); Oran in Algeria.

90. **Anthidium Fontanesii** Lep.

Anthidium Fontanesii, Lep. Hym. II. p. 350, n. 1. ♂♀ (1841). — Luc. Explor. scient. de l'Algér. Zoolog. III. p. 196, n. 124. ♂♀. Hym. tab. 8. fig. 4. ♂ (1849). — Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 194, n. 2. ♂ (1874).

Patria: Gallia (Montpellier, Hyeres, Cannes) (Dours); Gibraltar (Sichel); Algeria.

91. **Anthidium siculum** Spin.

Anthidium siculum, Spin. Annal. Soc. Ent. de France. Sér. 1. tom. VII. p. 525, n. 17. ♂♀ (1838).

Patria: Sicilia.

c) *Abdominis segmenta dorsalia fasciis interruptis sulphureis ornata.*

92. **Anthidium sulphureum** Lep.

Anthidium sulphureum, Lep. Hym. II. p. 367, n. 13. ♂ (1841).

Patria: Sicilia (Lep.); Calabria (Costa).

II. Clypeus longitudine fere duplo latior.

1. Lobi laterales scutelli haud dentiformes, nec prominuli, sed plerumque rotundati.

A. *Abdominis segmenta duo antica piceo-ferruginea, reliqua nigra, latissime flavo-fasciata, fascia prima medio interrupta.*

93. **Anthidium Christophi** Mor.

Anthidium Christophi, Mor. Horæ Rossicæ. XVIII. p. 65. ♂♀ (1884).

Patria: Territorium Achal-Tekke.

B. Abdomen nigrum.

a) *Abdominis segmenta dorsalia maxima parte fasciis integris flavis ornata.*

94. **Anthidium luteipes** Lep.

Anthidium luteipes, Lep. Hym. II. p. 368, n. 14. ♂ (1841).

Patria: Gallia.

95. **Anthidium interruptum** Fabr.

Apis interrupta, Fabr. Spec. Ins. I. p. 482, n. 49. ♂ (1781); Mant. Ins. I. p. 303, n. 55. ♂ (1787). — Vill. Linn. Ent. III. p. 311, n. 59. ♂ (1789). — Gmel. Linn. Syst. Nat. Ed. XIII. Tom. I. P. V. p. 2777, n. 86. ♂ (1792). — Fabr. Ent. Syst. II. p. 332, n. 78. ♂ (1793).

Anthidium interruptum, Fabr. Syst. Piez. p. 366, n. 6. ♂ (1804).

Anthidium flavilabre, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 222, n. 13. ♂ ♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 80, n. 13. ♂ ♀ (1815). Lep. Hym. II. p. 372, n. 18. ♂ ♀ (1841). — Dours, Cat. syn. Hym. de France, p. 196, n. 10. ♂ et n. 14. ♂ (1874). — J. Pérez, Act. Soc. Linn. Bordeaux. Sér. 4. tom. III. p. 208. ♂ ♀ (1879).

Anthidium Dufouri, Lep. Hym. II. p. 380, n. 26. ♀ (1841).

Anthidium integrum, Ev. Bullet. de Moscou. XXV. Nro. III. p. 83, n. 8. ♂ (1852).

Anthidium curvipes (Imhof), Schmid, Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch. III. p. 471, n. 11. ♂. (1872).

Patria: Gallia; Italia; Helvetia; Coreyra in Græcia (Mor.); Volga inferior (Ev.); Calabria et Brussa in Asia minore (Mus. Hung.). — In Hungaria centrali et meridionali, mense Julio et initio Augusti, in florenti *Anchusa officinali* rarum.

96. **Anthidium laticeps** Mor.

Anthidium laticeps, Mor. Horæ Rossicæ. X. p. 121, n. 3. ♂ (1873).

Patria: Epirus in Albania.

97. **Anthidium pubescens** Mor.

Anthidium pubescens, Mor. Horæ Rossicæ. IX. p. 59, n. 8. ♂ (1872). — Mocs. Magy. Akad. mathem. és term. Közl. (Publicationes mathem. et physicæ Academiæ scientiarum Hungaricæ) Vol. XVI. p. 46. ♂ ♀ (1879).

Clypeo longitudine fere duplo latiore, apice emarginato; scutello semi-circulari, inermi, lobis lateralibus rotundatis: nigrum, robustum; antennis crassiusculis, articulo tertio quarto duplo longiore; orbitis oculorum internis et externis, macula parva scuti frontalis, linea transversa lata verticis, mesonoti lateribus externis, maculis quattuor scutelli, intermediis

nonnunquam confluentibus, callis humeralibus, macula mesosterni, femorum apice, tibiis tarsorumque articulis ultimis, fulvido-flavis; metatarsis externe pallidis, intus aureo-hirtis, intermediis leniter arcuato-curvatis, calcaribus albido-testaceis; thorace supra fulvo- vel fulvescenti-cinereo-piloso, temporibus et pectore albo-villosis; abdominis segmentis dorsalibus subtiliter dense punctatis, primo basi fulvescenti-cinereo-piloso, reliquis cinereo pubescentibus, 1—6 flavo-fasciatis, fasciis, præsertim prioribus, medio attenuatis, lateribus auctis, duabus primis medio interruptis (in maribus latius quam in feminis) maculasque laterales formantibus, tertia sub-interrupta, reliquis integris; alis luteo-hyalinis, apice parum fumatis violaceoque nitentibus, venis rufo-piceis, tegulis externe rufis.

Femina: clypeo fulvido-flavo, apice anguste nigro-limbato; mandibulis nigris, quadridentatis, dentibus mediocribus, obtusis, summo apice rufescentibus; antennis nigris; scopa ventrali albido-fulva. — Long. 12—14 $\frac{m}{m}$.

Mas: clypeo eburneo; mandibulis flavis, apice et lateribus intus nigris, quadridentatis, dentibus tribus primis parvis, obsoletis; antennarum scapo antice flavo-lineato; abdominis segmentis dorsalibus: sexto lateribus fortiter angulato medioque emarginato, septimo dentibus tribus longitudine fere æqualibus armatis, lateralibus acutis, intermedio planato, apice truncato. — Long. 12—14 $\frac{m}{m}$.

Variat. a) Antennarum scapo toto nigro.

b) Mesopleuris haud flavo-maculatis.

Anthidio interrupto Fabr. similis et affinis; sed maius ac robustius, abdominis segmentis dorsalibus anterioribus subtilius punctatis, fasciis flavis latioribus, tibiis externe spinulis parvis densis haud obsitis; femina insuper: antennarum articulo tertio quarto duplo longiore (non paulo longiore), vertice linea transversa lata fulvido-flava, abdomine segmento primo subtus utrinque haud lucido, sexto dorsali fascia abbreviata integra, scopa ventrali albido-fulva (non pure alba); mas.: antennis paulo brevioribus, articulo tertio quarto duplo longiore (non vero quarto evidenter brevior) mesonoti lateribus externis maculisque quattuor scutelli fulvido-flavis (non toto unicolore nigro) et abdominis segmentis dorsalibus duobus ultimis, aliter constructis, optime distinguendi.

Patria: Derbentum in Caucaso (Mor.); Constantine in Algeria (Mus.

Hung.). — In Hungaria centrali rarum est; sed in meridionali comitatu Temesiensi ad pagum Grebenác, mense Julio 1878, in floribus *Stachis Germanicæ* copiose inveni.

Szájvédője csaknem kétszer olyan széles, mint a milyen hosszú, a végén kimetszett; paizsa félkör alakú, fogatlan, oldalkaralyai kerekítettek: fekete, vaskos; csápjai meglehetősen vastagok, a harmadik íz a negyediknél kétszer hosszabb; belső és külső szemkörei, homlokpaizsának kis foltja, fejtetőjének

széles haránt vonala, középtorjának külső oldalai, paizsának négy foltja, melyek közül a közbülsők néha egybeolvadnak, vállgümői, középmellének foltjai, ezombjainak töve, lábszárai és kocsáinak négy utolsó izülete barnasárgák; terjei kívülről halványsárgák, belülről aranyos szőrűtek, a közbülsők gyöngén ívesen hajlottak, sarkantyúi fehéres-szennysárgák; torját felül barnasárga vagy sárgás-hamvaszürke rövidebb, halántékait és mellét pedig fehér hosszú szőrözet fedi; végtestének hátszelvényei finomul sűrűn pontozottak, az elsőnek tövén sárgás-hamvasszürke, kissé rövid, a többin hamvas pelyhes szőrözet van, az 1—6 sárga szalag ékesíti, a szalagok, főleg az első, középen keskenyedettek, oldalaikon szélesek, a két első középen megszakított (a hímeknél szélesebben mint a nőstényeknél) s oldalfoltokat képez, a harmadik alig megszakított, a többi egész; szárnyai átlátszó-sárgásak, végeiken kissé füstösek s ibolyakékes tünetűek, ereik rőtiszurokfeketék, a tőpikkelyek kívülről rőtiszínűek.

A nőstény: barnasárga szájjvédője a végén keskenyen fekete szegélyű; rágói feketék, négyfogúak, a fogak középszerűek, tompák, legvégükön kissé rőtiszínűek; csápjai feketék; hasának gyűjtőszőre fehéres-barnasárga. — Hossza 12—14 $\frac{m}{m}$.

A hím: szájjvédője elefántesontszínű; rágói sárgák, végeiken és belső oldalaikon feketék, négyfogúak, a három első fog kicsiny, enyészetes; csáp-ostora elülről sárga-vonalas; végtestének hátszelvényei közül: a hatodik oldalain nagyon szögletes s középen kimetszett, a hetedik három, csaknem egyenlő hosszú foggal fegyverzett, az oldalfogak kissé hegyesek, a közbülső laposdad, a végén csonkított. — Hossza 12—14 $\frac{m}{m}$.

Vannak példányok, melyeknél: 1. a csápostor egészen fekete, 2. a középmellen sárga folt nincsen.

Az *Anthidium interruptum*-hoz hasonló; de nagyobb és vaskosabb, végtestének első hátszelvényei finomabban pontozottak, sárga szalagjai szélesebbek, lábszárai kívülről apró sűrű tüskékkel nincsenek megrakva; a nőstény ezeken kívül még az által is különbözik: hogy csápjainak harmadik izülete a negyediknél kétszer hosszabb (nem pedig csak kevéssel hosszabb), fejtetőjén széles haránt barnasárga vonal van, végtestének első szelvénye alul mindkét oldalán nem tündöklő fényes, a hatodiknak felül az oldalakra ki nem terjedő szalagja egész, hasának gyűjtőszőre fehéres-barnasárga (nem tiszta fehér); a hím: hogy csápjai kissé rövidebbek, a harmadik íz a negyediknél kétszer hosszabb (nem pedig a negyediknél jól láthatóan rövidebb), középtorjának külső oldalai és paizsának négy foltja barnasárgák (nem pedig egészen feketék) s végtestének két utolsó hátszelvénye más alakú.

A Kaukázusból leírt é szép faj, mely újabban Constantine körül Algirban is találtatott, Budapest mellett ritka; de Grebenácznál Temesmegyében az 1878. év július havában a *Stachys Germanica* virágzatáról nagy mennyiségben gyűjtöttem.

b) *Abdominis segmenta dorsalia omnia vel maxima parte maculis transversis ovalibus flavis vel luteis ornata.*

98. ***Anthidium forcipatum* Mor.**

Anthidium forcipatum, Mor. Fedtsch. Reise in Turkest. Mellifera, p. 121, n. 181. ♂ (1875).

Patria: Turkestan (Vallis Sarafschan).

99. ***Anthidium barbatum* n. sp.**

Clypeo longitudine fere duplo latiore; scutello semicirculari, inermi, lobis lateralibus rotundatis: nigrum, subnitidum, proportionaliter sat robustum, supra dentissime cinereo-, subtus albo-villosum; vertice et mesonoto scutelloque sat dense cribrato-punctatis; antennis nigris, tenuibus, articulo tertio quarto subæquali; facie tota nigra et cum fronte antennarumque scapo densissime albo-villosis; clypeo valde dense subtilissime punctulato, mandibulis pallide-flavis, tridentatis, dentibus rufo-piceis, sat magnis, acutis; vertice utrinque macula parva pallide-flava notato; abdomine nigro, latiusculo, segmentis dorsalibus: 1—5 parte basali subtilius cribrato-, parte apicali densissime subtiliter punctatis maculisque duabus sat magnis, successive ad invicem approximatis, luteis, ornatis, maculis: segmenti primi lateralibus minutis subrotundis, 2—4 transverso-ovalibus, quinti subrotundis: segmento sexto toto nigro, dense subtiliter cribrato-punctato, lateribus inermibus, septimo valde brevi, suboculto, pallide-flavo, medio profunde emarginato; segmentis ventralibus: 1—3 et quarti lateribus densissime albo-tomentosis, tomento brevi, valvula anali late-triangulari pilis fulvo-sericeis cincinnatis vestita; pedibus rufis, coxis, trochanteribus femoribusque basi nigris; alis superioribus fumato-hyalinis, venis stigmatæque piceis. — ♂; long. 8 $\frac{m}{m}$.

Species: clypeo, punctatura, facie tota nigra et cum fronte densissime albo-villosis, maculis decem luteis abdominis segmentis dorsalibus, sexto lateribus inermi, septimo valde brevi, pallide-flavo medioque sat profunde emarginato, ventralibus densissime albo-tomentosis et valvula anali, facillime cognoscenda.

Statura et magnitudine *Anthidio punctato* Latr. et *tenello* Mocs. simile.

Insectum hoc peculiare, facie tota nigra iam facillime distinguendum, in Hungaria centrali ad Budapestinum in unico solum specimina ante annos adhuc a Joanne Frivaldszky detectum est.

Szájvédője csaknem kétszer olyan széles, mint a milyen hosszú; paizsa félkörű, fogatlan, oldalkarélyai kerekdedek: fekete, kissé fényes, aránylag meglehetősen vaskos, felül igen sűrű hamvasszürke, alul fehér hosszú szőrzet fed: fejtetője, torjának középháta s a paizs meglehetősen sűrűn rostaszerűen pontozottak; csápjai feketék, vékonyak, a harmadik íz a negyedikkel

csaknem egyenlő hosszú; egészen fekete arczát, homlokát s csápkoecányát igen sűrű fehér hosszú szőrözet fedí; szájjvédője igen sűrűn s finomúl pontozott, rágói halványsárgák, háromfogúak, a fogak rőt-szurokfekekék, meglehetősen nagyok, hegyesek; fejtetőjének mindkét oldalán kis halványsárga folt van; végteste fekete, meglehetősen széles, hátszelvényei közül: az 1—5 mellső részén finomabban rostaszerűen, hátsó részén igen sűrűn finomúl pontozott s két-két meglehetősen nagy, egymáshoz mindinkább közeledő, sárga foltal ékesítettek, a foltok: az első szelvény oldalain kicsinyek, meglehetősen kerekdedek, a 2—4 harántan tojásdadok, az ötödiken kissé kerekdedek; a hatodik szelvény egészen fekete, sűrűn finomúl rostaszerűen pontozott, oldalain fogatlan, a hetedik igen rövid, kissé elrejtett, halványsárga, a közepén mélyen kimetszett; hasszelvényei közül: az 1—3 s a negyediknek oldalait igen sűrű fehér molyhos szőrözet fedí, a szőrözet rövid, a pelcze szélesen-háromszögű s barnasárga-selymes fodorított szőrszálakkal ellátott; lábai rőt-színűek, a csípők, tomporok s a czombok töve fekekék; felső szárnyai füstösen-átlátszóok, ereik s a jegy szurokfekekék. — ♂; hossza 8 $\frac{m}{m}$.

E fajt: szájjvédőjéről, pontozatáról, sűrű hosszú szőrözettel fedett egészen fekete arczáról és homlokáról, végteste hátszelvényeinek tíz agyagsárga foltjáról, a hatodik oldalainak fogatlan voltáról, a hetedik rövidségéről, mely halványsárga s közepén meglehetősen mélyen kimetszett, a hasszelvények igen sűrű fehér molyhos szőrözetéről és pelczéjéről, könnyű megismerni.

Alakjára és nagyságára nézve az *Anthidium punctatum* és *tenellum*-hoz hasonló.

Egészen fekete arczáról már könnyen fölismerhető ez érdekes rovar, Frivaldszky János Budapest mellett a rákospalotai erdőnél még az 1854-ik év május havának a végén találta.

APPENDIX.

Species, quarum patria ignota vel dubiosa est; ex quibus tamen una alterave ad faunam regionis palæarcticæ pertinere potest.

1. **Anthidium bicolor** Lep.

Anthidium bicolor, Lep. Hym. II. p. 399, ♀ (1841).

2. **Anthidium marginatum** Latr.

Anthidium marginatum, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 218, n. 9. ♀ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 74, n. 9. ♀ (1815). — Lep. Hym. II. p. 383, n. 30. ♀ (1841).

3. **Anthidium notatum** Latr.

Anthidium notatum, Latr. Annal. Mus. Hist. Nat. XIII. p. 231, n. 23. ♂ (1809). — Germ. Magaz. Jhrg. I. Hft. II. p. 97, n. 23. ♂ (1815). — Lep. Hym. II. p. 370, n. 16. ♂ (1841).
Patria: Amer. sept. (Latr.); Gallia (Lep.).

4. **Anthidium obtusatum** Lep.

Anthidium obtusatum, Lep. Hym. II. p. 362, n. 9. ♂ (1841).

5. **Anthidium productum** Lep.

Anthidium productum, Lep. Hym. II. p. 400, n. 46. ♀ (1841).

INDEX GENERUM SPECIERUMQUE.

	pag.		pag.		pag.
Anthidium	—	Anthidium	—	Anthidium	—
aculeatum	255	comptum	246	forcipatum	274
acuminatum n. sp.	257	contractum	267	frontale	266
affine	251	coronatum Duf.	266	fuscipenne	260
afrum	243	coronatum Sm.	243	<i>Greyi</i>	253
<i>albidulum</i>	253	eribratum	260	Grohmanni	242
albiventre	256	croceum	246	helvolum	244
alpinum	263	<i>curripes</i>	271	hispanicum mihi	259
alternans	268	dalmaticum n. sp.	251	infuscatum	256
amurense	254	diadema	250	insulare	256
Andréi n. sp.	268	<i>decoratum</i>	267	<i>integrum</i>	271
annulare	241	<i>dentatum</i>	257	interruptum	271
annulatum	241	discoideale	243	japonicum	267
<i>auripes</i>	242	<i>dissectum</i>	250	Klugii	269
barbarum	249	ducale	259	læviventre	255
barbatum n. sp. .	274	<i>Dufouri</i>	271	laterale	241
Bartholomei	244	echinatum	244	laticeps	271
bellicosum	246	excisum n. sp.	254	Latreillei	242
bicolor	276	eximium	259	<i>Lepelletieri</i>	242
<i>binominatum</i>	257	fasciatum	253	limbiferum	245
callosum	269	Fedtschenkoi	243	littorale	251
carduele	268	ferrugineum	245	litratum	263
caspicum	259	<i>ferrugineum</i>	243	<i>loti</i>	254
caturigense	255	Fischeri	267	luteipes	271
caucasicum	259	<i>flavilabre</i>	271	<i>maculatum</i>	249
Christophi	270	flavum	243	manicatum	248
<i>cimbiforme</i>	242	florentinum	258	marginatum	276
cingulatum	249	<i>floripetum</i>	243	melanurum	266
clypeare	255	Fontanesii	270	<i>meridionale</i>	254

	pag.		pag.		pag.
Anthidium	—	Anthidium	—	Anthidium	—
<i>minus</i>	253	reticulatum n. sp.	260	<i>vigilans</i>	266
<i>minusculum</i>	267	<i>rubiginosum</i>	243	<i>Waltlii</i>	253
<i>montanum</i>	247	<i>ruficorne</i>	244	<i>xanthopygum</i>	267
<i>mosaicum</i>	254	<i>rufispinum</i>	268	<i>Anthophora</i>	—
<i>nanum</i>	264	<i>rufiventre</i>	257	<i>manicata</i>	248
<i>nigriceps</i>	259	<i>scapulare</i>	263	<i>oblongata</i>	247
<i>nigricolle</i>	260	<i>scapulare</i> Schek.	267	<i>Apis</i>	—
<i>nigrinum</i>	260	<i>scutellare</i>	241	<i>dentata</i>	248
<i>nigripes</i>	259	<i>senile</i>	253	<i>ferruginea</i>	245
<i>notatum</i>	276	<i>septemdentatum</i>	257	<i>florentina</i>	258
<i>Numida</i>	246	<i>septemspinorum</i>	259	<i>interrupta</i>	271
<i>oblongatum</i>	247	<i>sexlineatum</i>	257	<i>liturata</i>	263
<i>obscuratum</i>	254	<i>sexmaculatum</i>	242	<i>maculata</i>	248
<i>obtusatum</i>	276	<i>sibiricum</i>	260	<i>manicata</i> L.	248
<i>oraniense</i>	249	<i>siculum</i>	270	<i>manicata</i> Pz.	246
<i>ornatum</i>	250	<i>signiferum</i>	242	<i>pervigil</i>	248
<i>paradoxum</i> n. sp.	256	<i>sinuatum</i>	266	<i>stictica</i>	270
<i>parvulum</i>	242	<i>sticticum</i>	270	<i>uncata</i>	248
<i>Perrisii</i>	242	<i>stigmaticorne</i>	269	<i>variegata</i>	254
<i>petechiale</i>	268	<i>strigatum</i>	266	<i>vespiformis</i>	241
<i>posticum</i>	267	<i>strigatum</i>	247, 263	<i>Apis (Bombus)</i>	—
<i>productum</i>	276	<i>subochraceum</i>	246	<i>amoenita</i>	248
<i>provinciale</i>	242	<i>subspinorum</i>	259	<i>manicata</i>	248
<i>pubescens</i>	271	<i>sulphureum</i>	270	<i>florentina</i>	258
<i>pulchellum</i>	269	<i>superbum</i>	269	<i>Megachile</i>	—
<i>punctatum</i>	253	<i>taeniatum</i>	254	<i>florentina</i> Spin.	257
<i>quadridentatum</i>	242	<i>tenellum</i>	261	<i>florentina</i> Walck.	258
<i>quadridentatum</i>		<i>tesselatum</i>	249	<i>interrupta</i>	246
Gir.	257	<i>thoracicum</i>	245	<i>liturata</i>	263
<i>quadrilobum</i>	242	<i>undulatum</i>	247	<i>manicata</i>	248
<i>quadriseriatum</i>	254	<i>unicum</i>	269	<i>strigata</i>	267
<i>regulare</i>	254	<i>variegatum</i>	254	<i>Trachusa</i>	—
<i>reptans</i>	264	<i>venustum</i>	247	<i>strigata</i>	266